

BONAA

Musa takada plade

Musa kunna Misila 1:1-11:10

Luda bona kū Isarailano Misila 12:1-15:21

Isarailano kurena gbárannan 15:22-18:27

Luda baka kunna kū Isarailano 19:1-20:26,
23:1-24:18

Bizakuta yā 31:1-18

Isarailano Luda bàka kunna kūnwo yāgboronaa
32:1-34:35

Bizakutadōnaa 40:1-38

Waridōna Isarailano Misila

¹ Isaraila né kū ò tà Misila kū n̄ de Yakubuo,
baadi kū a be gbēnō tón dí:

² Rubeni, Simeo, Levi, Yuda,

³ Isaka, Zebuluni, Biliaminu,

⁴ Dā, Nafatali, Gada kū Asao.

⁵ Yakubu buri pínō n̄ píni gbēnōn baaakō
akurime. Yusufu sō a gĩnaké à kú Misila kò.

⁶ Akū Yusufu gà kū a v̄inino kū gbē kū ò kun a
gɔrɔano n̄ píni.

⁷ Isarailano né ì ò kè dasi ò kàra ò dasi kù mana-
mana, ò dà bùsuu pìla píni.

⁸ Kína dufu kū à Yusufu dōro kpata blè Misila,

⁹ akū à pì a gbēnōn: À Isarailano gwa, ò dasi kù
ò dàóla.

¹⁰ Ò gé ò ɔndō keíne de òsun kararo yāi. Tó zìli fùtē,
ò na ó ibereñoa ò zì ká kūoo ò bɔtē ó bùsun.

11 Akū ò gbēnō dítēnē n̄ dikirinō ū ò wé tām̄ma kū zī gbāna k̄enaa. Leme ò Pitomu kū Rameseo kàtē Firi'aunane a p̄blekatēkianō ū le.

12 Ama lán òtēn wari dōm̄ma nà, leme òdigō kara le òtēn dagula, akū swēe k̄e Misilan̄gu n̄ yā musu.

13 Akū ò n̄ dá zòzī pāsīn

14 ò n̄ p̄ yāka ò zī gbāna dànē kū kúnkubonaa kū bura zī sīnda pínkio. Ò zī p̄inō dànē pínnki pāsīpāsī.

15 Akū Misilano kína Eberu n̄éseterinō sīsi, a do tón Sifira, a do Pua.

16 À piñne: Tó áni né i Eberu n̄gbēnōne tera sa, tó ḡgbēmē, à a de. Tó n̄gbēmē s̄, à a tó.

17 N̄gbē p̄inōn Luda vīna vī, odi yā kū à ònē kero, òtēn n̄éḡgbēnō tō.

18 Akū kína p̄i n̄ sīsi à n̄ lá à p̄i: À k̄e dera a k̄e le a n̄éḡgbēnō tōo?

19 Ò wèa ò p̄i: Eberu n̄gbēnō de lán Misila n̄gbēnō bāro, ò wāna òdi né i ari ògō kā.

20 Leme Isarailanō ten kara le òtēn dasi kū. Akū Luda yā mana k̄e n̄éseterii p̄inōne

21 à n̄ gbá n̄eno, kū ò a vīna vī yāi.

22 Akū Firi'auna yā dítē a gbēnōne n̄ pínnki à p̄i: À Eberu n̄éḡgbē kū ò n̄ ínō kā Nili ín n̄ pínnki, ama à n̄enōgbēnō tō.

2

Musa inaa

1 Levi buri ḡgbē Levi buri n̄gbē s̄.

2 N̄ p̄i n̄ò s̄ à né i ḡgbē ū. Kū à è né p̄i mana, akū à a ùtē m̄ aakō.

3 Kū adi fɔ à a ùtε doro, à kepu tānko sè à òdaa lèa de í sún gε a gūnlo yāi. Akū à né pìi dàn à gèε à dìtε Nili í léa kanda gūn.

4 Né pì dāre zε zà dire, àtεn gwa yā kū ani a le.

5 Akū Firi'auna nénɔgbε gèε zú o swai, a gbεnɔ tεn kure swa pì léa. À tānko è ditεna kandan, akū à a zònɔkpare zì à gèε à a sè.

6 Kū à wɛ, à è né mē à dan, àtεn ó dɔ. À kène wɛnda à pì: Eberu négɔgbεmε.

7 Akū né pì dāre sù à pì Firi'auna né pìne: Ñ ye mà gε mà Eberu nɔgbε sísinne àgɔ yɔ kpánne né pìan yá?

8 À wèa à pì: Ñ gε! Akū nénɔgbε pì gèε à né pì da sìsi.

9 Firi'auna nénɔgbε pì pìne: Ñ né pì sé ñ tá kāao ñgɔ a gwamεnε, manigɔ fīna bonne. Akū à né pì sè à tā kāao, àtεni a gwa.

10 Kū né pì zɔkɔ kū, à a sè à gèε kāao Firi'auna nénɔgbε pìne, akū à a sì a né ū. À tó kpàne Musa, zaakū à pì, a a bò í gūmmε.

Musa bàa lé à tana Midia bùsun

11 Zikea kū Musa zɔkɔ kū, à gèε a buri Eberunɔ gwa, akū à zí gbāna kū òtεn ke è. À è Misila gbε tεni a buri dake gbε.

12 Kū à gu gwàgwà, adi gbεke ero, akū à Misila gbε pì dè à a ùtε bùsu'atεn.

13 Kū gu dò, à bò à Eberunɔ è gbεnɔn pla, òtεn fiti ke. Akū à gbε kū a yā nnaro là à pì: Bóyāi ntεni n gbεndo gbεε?

¹⁴ À wèa à pì: Dí mé à n ditε kína yāgōgōri ūwεrε? Ñ ye ñ ma dε lákū n Misila gbē dè nàn yá? Akū vĩna Musa kù à pì: Ò yā kū ma kεe dō fá!

¹⁵ Kū Firi'auna yā pìi mà, àten wεtε à Musa dε, akū à bāa lènε à tà Midiā bùsun, akū à vùtε lògō sare gwe.

¹⁶ Midiā sa'ori kun à nénogbēnō vĩ gbēnōn suppla, akū ò sù ò í tò ò kà pókādenō gó ímikin n̄ de pókādenōnε.

¹⁷ Kū sādāri kenō sù òtεn pérma, akū Musa fütε à yā sì kūnwo, akū à í kpànnε n̄ pókādenōa.

¹⁸ Kū ò tà n̄ de Rueli kínaa, à n̄ lá à pì: À kε dera a su káaku lε gbāraa?

¹⁹ Ò wèa ò pì: Misila gōgbē ke mé à ó sí sādārinōa. Akū mé se à í tò à kpàwεrε ó pókādenōa.

²⁰ Akū à n̄ lá à pì: Ade pì kú máa? Bó yā mé à tò a gōgbē pìi tò gwee? À a sisi à su à pó ble kūoo.

²¹ Musa sù, akū à wè à vùtε kū gōgbē pìio, akū gōgbē pì a nénogbē Zipora kpàa n̄ ũ.

²² Akū Zipora né i gōgbē ũ, akū Musa tó kpàne Gesɔmu, à pì: Buri zìltōn ma ũ gbē pāndenō bùsun la.

²³ Kū à gìi kε, akū Misilano kína gá. Isarailano teni nda zìzì kū òtεn ke yāi, òtεn wiki lε, akū n̄ wiki pìi kà Luda kínaa.

²⁴ À n̄ ndanaa mà, a bāka kū à kú kū Ibrahīo kū Isaakuo kū Yakubuo dí sāaguro.

²⁵ Luda Isarailano gwà, akū ò kēnε wεnda.

3

Luda Musa sisinaa

¹ Musa t̄eni a anzure Midiā bùsu sa'ori pókādenɔ dā à v̄l̄ gbárannala ari à kà kpi kū òdi pi Orebu kīnaa.

² Akū Dikiri Malaikaa bò à sùa tévuraa gūn tariankpān. Musa tariankpā pì gwà à è té kúa, ama àtēn té kūro.

³ Akū à pì: Mani gé mà daboyā pì gwa de mà dɔ́ pó kū à tò tariankpā pì t̄en té kūro.

⁴ Kū Dikiri è à sù gwa, akū à lé zùi zaa tariankpā pì gūn à pì: Musa! Musa! Akū à wèa à pì: Makū di!

⁵ Luda p̄inε: N̄sun nairo. N̄ n kyate bobo, zaakū gu kū n̄ zen kun adonamε.

⁶ Akū à pì: Makūmε n̄ dizinɔ Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda ū. Akū Musa pó kù a wéa, kū à wé kēna pla kū Ludao vīn̄ yāi.

⁷ Akū Dikiri pì: Ma yā'ūmmana kū ma gbēnɔ t̄en ke Misila è, ma wiki kū n̄ wétāmmarinɔ tò òtēn lé mà. Má n̄ wāwākenaa dɔ́.

⁸ Ma kipa mà n̄ sí Misilanoa mà n̄ b̄t̄e bùsuu p̄in mà gé kūñwo bùsu mana yàasan, gu kū vī kū zó'io din, bùsu kū Kanaanɔn kun kū Itinɔ kū Amorinɔ kū Perizinɔ kū Ivinɔ kū Yebusinɔ.

⁹ Isarailanɔ wikilena kà ma kīnaa tera sà, ma wari kū Misilanoa t̄en dɔ́mma è.

¹⁰ N̄ gé tera sà, ma n̄ zī Firi'aunaamε de n̄ ma gbē Isarailanɔ b̄t̄e Misila.

¹¹ Akū Musa pì Ludane: Dín ma ū kū mani gé Firi'auna kīnaa mà Isarailanɔ b̄t̄e Misilai?

¹² Luda p̄inε: Manigō kú kūñwo. Zīna kū ma n̄ zī sèedaan dí. Tó n̄ n̄ b̄t̄e Misila, áni donyī kemēnε kpi dí p̄t̄ea.

¹³ Akū Musa pì Ludane: Tó ma ge ma ò Isarailanɔnε ma pì, n̄ dizinɔ Luda mé à ma zīm̄ma, tó ò ma la n̄ t̄í sō bi? Mani piñne deramεε?

14 Luda wèa à pì: Makũmε gbẽ kũ má de a ũ ũ. N oíne makũ mé ma ñ zímma.

15 Luda píne dɔ: N o Isarailanɔnε makũ Dikiri n̄ dizinɔ Ibrahĩ kũ Isaakuo kũ Yakubuo Luda mé à n zímma. Ma tón gwe gorɔ sñda píngki. Àgɔ ma sísi le ari á buria.

16 N gé ñ Isaraila gbẽ zɔkɔnɔ kakara ñ oíne makũ Dikiri n̄ dizinɔ Ibrahĩ kũ Isaakuo kũ Yakubuo Luda mé à bò à sùmma. N oíne mateni n̄ e ma yã kũ òten keíne Misila è.

17 Mani n̄ boṭe Misila gu kũ òten wé tārma pìn, mani gé kúñwo bùsu kũ Kanaanɔn kun kũ Itinɔ kũ Amɔrinɔ kũ Perizinɔ kũ Ivinɔ kũ Yebusinɔ, gu kũ vĩ kũ zɔ'io din.

18 Oni n̄ yã ma. Mɔkɔn kũ Isaraila gbẽ zɔkɔnɔ à gé à Misila kína le à one makũ Dikiri Eberunɔ Luda ma bo ma suáwa, ma pì à á gba zé à gé gorɔ aakɔ ke gbárannan de à sa o makũ Dikiri á Ludaa.

19 Má dɔ kũ Misila kína ni we à géro, tó adi ke ma a dà tilasiro.

20 Mani ḥ tɔ Misilancɔ, mani daboyānɔ ke mà wé tārma, gbasa à á gbarɛ.

21 Mani tó Misilancɔ á wé gwa, de tó átēn tá, áni tá ḥkoriro.

22 Á nɔgbẽ sñda píngki andurufu ke wura nɔmanablebɔnɔ kũ pókasano gbeka a Misila nɔgbẽ dakea kũ n̄ nɔgbẽ kũ ò kú a beanɔ, à da á négbẽnɔnε kũ á nénɔgbẽnɔ. Len áni Misilancɔ pónɔ símma le manamana.

4

Luda Musa gbana daboyākεna zé

¹ Musa wèa à pì: Tó odi ma náani kero, akū odi ma yā maro, tó ò pì mɔkɔn mé n bo n sumaro sɔ bi?

² Akū Dikiri a là à pì: Bón ní kūna gwee? À wèa à pì: Gòomé.

³ Dikiri pìnε: N̄ gòo pì pātε zītε. Kū à pātε, akū à lì mlè ū, akū Musa a zīda gā gwe.

⁴ Dikiri pìnε: N̄ o bo n̄ a kū a vlāa. Kū à kù, akū à èra à lì gò ū a ū.

⁵ Dikiri pìnε: Len ĩni ke lε, de ò sí kū makū Dikiri n̄ dizin̄ Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuo Luda mé à bò à sùmma.

⁶ Dikiri èra à pìnε dɔ: N̄ n̄ o sɔtɔ n̄ utan. Akū à sɔtɔn. Kū à bò, à è a o lì kusu ū, à kè púu lán buu bà.

⁷ Dikiri pìnε: N̄ era n̄ n̄ o sɔtɔ n̄ utan. À èra à sɔtɔn. Kū à bò, à è à kè a gbèn.

⁸ Dikiri pìnε: Tó odi n̄ náani ke ò sèeda káaku sìro, ò kpεkpε pó sí.

⁹ Tó odi sèeda pla pìnɔ sí ò n̄ yā mà sɔro, n̄ Nili í tó n̄ kótε zītε, ani li aru ū.

¹⁰ Akū Musa pìnε: N̄ yā nna Dikiri! Zaa zī yā'onaa araga kūmaoro. Bee zaa gɔrɔ kū n̄ yā òmènε, ma lé tìkisimε.

¹¹ Akū Dikiri pìnε: Dí mé à lé dò bisāsirinεε? Dí mé àdi a néne nate ke àdi a sāto kū? Dí mé àdi tó à gu e ke àdi a vñna kū? Makū Dikiri, makūroo?

¹² N̄ gé! Mani kpányī kū yā'onao, mani yā kū ĩni o danne.

¹³ Akū à pì: N̄ yā nna Dikiri! N̄ yā nna! N̄ gbε pānde zī.

¹⁴ Akū Dikiri pɔ fɛ kū Musao à pì: N̄ vñni Haruna Levi buri kunloo? Má dɔ kū yā'ona zī'ū kāoro.

Àtēn su danlε. Tó á wé kè pla, a pɔ ni kε nna.

¹⁵ Ñ yã o kãao ñ yã kũ ani o dane. Makũ, manigɔ kpái kũ yã'onaao, manigɔ yã kũ áni kε daáre.

¹⁶ Ani yã o gbẽnɔne n gẽnε ũ, anigɔ de n légbækpari ũ, ĩnigɔ denε lán Luda bà.

¹⁷ Ñ gó dí sé ñgɔ kũna ñ sèedanɔ keo.

Musa erana Misila

¹⁸ Musa tà a anzure Yεtoro kĩnaa à pìne: Ñ ma gba zé mà tá ma gbẽnɔ kĩnaa Misila, mà e tó ò kpé kú kũ wèndiio ari tera. Yεtoro pìne: Ñ kipa aafia.

¹⁹ À sù à lè Dikiri ò Musanε Midiā bùsun à pì: Ñ fute ñ tá Misila, zaakũ gbẽ kũ òtēni n wεtε ò n dε yãnɔ gàga ñ pínsi.

²⁰ Akũ Musa a nanɔ sè kũ a négɔgbẽnɔ à ñ dí zaakia, à èra àtēn tá Misila à Luda góò pì kũna.

²¹ Akũ Dikiri pìne: Tó n ka Misila, ñ daboyã kũ ma a gbâna kpàmmanc ke Firi'auna arε pínsi. Ama mani a kùgbâna kũ, ani gí gbẽnɔ gbarεi.

²² Ñ one makũ Dikiri ma pì, Isaraila burimε ma daudu ũ,

²³ akũ ma pìne à ma daudu gbarε à gé donyĩ kemene. Lákũ à gí a gbarεi nà, mani a daudu dε sà.

²⁴ Zé gûn Musa tεn i gukea, akũ Dikiri a lè gwe à ye à a dε.

²⁵ Akũ Zipora gbè fẽnε sè à a né tɔɔ zɔ à a gyɔfɔrɔ nà Musa gbáa à pì: Yãpuramε, ñ demenε gɔ arude ũ.

²⁶ Tɔzɔna bire yãin à pìne gɔ arude. Akũ Dikiri Musa tò.

²⁷ Dikiri pì Harunane: Ñ gé da Musalε gbárannan. Akũ à gèe à a lè Luda kpi kĩnaa, à lé pèa.

28 Musa yā kū Dikiri a zī à o bàba Harunane kū sèeda kū à pìne à keno.

29 Akū Musa kū Harunao tà Misila ò Isaraila gbē zōkōnō kàkara.

30 Haruna yā kū Dikiri ò Musané bàbańne ní pinki, akū Musa daboyā pìnc kè Isarailano wára.

31 Ò yā pìi sì. Kū ò mà Dikiri mé à sù ní gwa à ní yā'ummamaa è, akū ò kùte ò donyī kène.

5

Musa kū Harunao gēna Firi'auna arε

1 Abire gbera Musa kū Harunao gèe ò Firi'auna lè ò pìne: Yā kū Dikiri Isarailano Luda òon dí. À pì n à gbēnō gbarε ò gé dikpe keare gbárannan.

2 Firi'auna wèńma à pì: Dímé Dikiri ū kū mà a yā ma mà Isarailano gbarε? Má Dikiri dōro. Mani Isarailano gbarero.

3 Akū ò pìne: Eberuno Luda bò à sùwá. N ó gba zé ò gé ò gɔrɔ aakō ke gbárannan ò sa o Dikiri ó Luda pìia, de àsun gyā káwáiro kesō zìi.

4 Akū Misila kína pìi pì Musané kū Harunao: À kè dera a tò gbēnō laakari ten go ní zīaa? À era á zīa.

5 Akū à èra à pì: Kū gbēnō dasi kù sà, akū á ye ò kámma bo kū ní zīo yá?

6 Zī birea Firi'auna yā dítε Isaraila wéttāmmarinōnē kū ní don'arədenō à pì:

7 Àsun sèburu kpármma ò kúnku keo lákū adì ke nà yā doro. Ò gé ò ní pó kē ní zīda.

8 Ama ò kúnku ke lákū òdi ke nà yā lén. Àsun lagońnero, zaakū ma'ādenōmε. A yā mé à tò ní wiki digō dɔ, òten pi ò ye ò gé sa o ní Ludaamε.

9 À zĩ karańne de òsun ūampaki le ò laakari kpá ékkeyānɔa doro.

10 Akũ n̄ wétämmarii pìno kũ n̄ don'aredeno sù ò pìñne: Firi'auna pì òsun sèburu kpááwa doro.

11 À gé à wete á zïda gu kũ áni len. Bee kũ abireo óni zĩ lagoárero, bee fíti.

12 Akũ ò fàkɔa ò gëe Misila gu sïnda píñki sè kë sèburu ū.

13 N̄ wétämmarii pìno dìgɔ nakaramma láku gu dìgɔ dɔ nà, de ò n̄ zĩ láka láku òdi láka nà góro kũ òdi sèburu kpámma.

14 Ò gbënaa kë Isaraila don'arede kũ n̄ wétämmarinɔ dìtenoné ò pìñne: À kë dera ádi kúnu ke gbära ke gña à kà láku ò a lé dìteáre nà yâroo?

15 Akũ Isaraila don'aredeno gëe ò wiki lè Firi'aunaa ò pì: À kë dera ntén ke ókɔno n zòblerinoné lée?

16 Òtèni sèburu kpawá doro, akũ òtèn pi ò kúnu ke. Òtèni ó gbë, ama n gbëno mé ò taari vñ.

17 Akũ à pì: Ma'adenon á ū. Len á de le! A yã mé à tò adìgɔ pi áni gé sa o Dikiria.

18 À gé zĩ ke. Oni sèburu kpááwa doro, bee kũ abireo áni kúnu ke láku ò dàáre nà léa.

19 Kũ ò ò Isaraila don'aredenoné òsun góro do kúnkubona lagoro, ò dɔ kũ ò yã è sà.

20 Kũ ò bò Firi'auna kïnna, ò dàkare kũ Musao kũ Harunao, òtèni n̄ dã,

21 akũ ò pìñne: Dikiri á yã gwa à yâkpaté ke kâáo, zaakũ a tò Firi'auna kũ a gbënon ye ó kâiro. A ó dena zé kpàmman gwe.

²² Akū Musa èra à gèe à pì Dikirine: Dikiri, bóyái n wari dò gbé pìncaa? Abire yāin n ma zī yá?

²³ Zaa gɔrɔ kū ma gε ma yā ò Firi'aunane kū n tóo, akū àtēn wari dɔ n gbēnɔa, akū ndi n bo sɔro bi!

6

Dikiri lésenà Musané Isarailanɔ surabana yā musu

¹ Akū Dikiri pìnne: Ìni yā kū mani ke Firi'aunane e tera. Ani n gbaré ma gbāna zɔkɔ yāi. Ani pémma a bùsun ma gbāna zɔkɔ yāi.

² Akū Luda èra à yā ò Musané à pì: Makūmè Dikiri ũ,

³ ma bo ma su Ibrahī kū Isaakuo kū Yakubuooa Luda Gbānasǐndapinkide ũ, ama odi ma dɔ ma tó Dikiriaro.

⁴ Ma bàka kú kūníwo, ma pì mani Kanaanɔ bùsu kū ò kú a gǔn buri zìltɔ ũ kpármma.

⁵ Ma Isarailanɔ ndanaa mà n zòblena Misilanɔne yāi, akū ma bàka kū à kú kūníwoo pì yā dí sāmaguro.

⁶ A yā mé à tò n̄ o Isarailanɔne makūmè Dikiri ũ. Mani á bo zī gbāna kū Misilanɔ dàáre gǔn, mani á bo zòblen. Mani yākpate ke kūníwo mani a bo kū ma gàsā gbānao.

⁷ Mani á sé ma gbēnɔ ũ màgɔ de á Luda ũ, ánigɔ dɔ kū makūmè Dikiri á Luda kū à á bó Misila zī gbāna gǔn ũ.

⁸ Mani gé kāáo bùsu kū ma a la dà Ibrahīnɛ kū Isaakuo kū Yakubuo gǔn. Mani á gba àgɔ vĩ. Makūmè Dikiri ũ.

⁹ Musa yā pì ò Isarailanɔne, ama odi a yā maro kū zòzī pásī n̄ mèe yò yāi.

10 Akū Dikiri ò Musanε à pì:

11 Ñ gé ñ o Misilano kína Firi'aunane à Isarailano gbarε ò bɔtε a bùsun.

12 Akū Musa wè Dikiria à pì: Lákū Isarailano dì ma yã maro nà, makū kū ma lé tìkisi, deran Firi'auna ni ma yã ma sõ?

Musa kū Harunao buri bozirε

13 Dikiri yã ò Musanε kū Harunao Isarailano yã musu kū Misila kínao, à òñne ò bɔtε kū Isarailano Misila.

14 Ñ buri ὡmbede káakuno tón dí. Isaraila daudu Rubeni négbénon dí: Anku, Palu, Ezeronu, Kaami. Rubeni burinon gwe danedane.

15 Simeo négbénon dí: Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kū Kanaa nɔgbē né Soluo. Simeo burinon gwe danedane.

16 Levi négbénon dí n̄ burinɔa: Gesɔmu, Koa, Mérari. Levi kè wè basuddo akuri aweeεsupplame.

17 Gesɔmu négbénon dí n̄ burinɔa danedane: Libini kū Simeio.

18 Koa négbénon dí: Amlamu, Iza, Eblonu, Uzieli. Koa kè wè basuddo akuri aweeε'aakɔmε.

19 Mérari négbénon Mali kū Musio ũ. Levi burinon gwe danedane.

20 Amlamu a dasẽ Yɔkεbεdi sè nɔ ũ, akū à Haruna kū Musao ì kāao. Amlamu kè wè basuddo akuri aweeεsupplame.

21 Iza négbénon Kora kū Nefegio kū Zikirio ũ.

22 Uzieli négbénon Misaili kū Elezafão kū Sitirio ũ.

23 Haruna Aminadabu né Eliseba, Nasõ dāre sè nɔ ũ, akū à Nadabu kū Abiuo kū Eleazao kū Itamao ì kāao.

²⁴ Kora négɔgbɛnɔn Asi kū Elekanao kū Abi-asafao û. Kora burinɔn gwe danedanε.

²⁵ Haruna né Eleaza Putielì nénɔgbɛnɔ doke sè nɔ û, akū à Fineasi i kāao. Levi buri ḥombede káakunɔn gwe danedanε.

²⁶ Haruna kū Musa kū Dikiri òníne ò Isarailanɔ bɔtε Misila gâ kū gâaon gwe.

²⁷ Mókɔnɔ mé ò yã ò Misilano kína Firi'aunane de ò Isarailanɔ bɔtε Misila.

²⁸ Kū Dikiri yã ò Musanε Misila,

²⁹ à pì akâame Dikiri û, yã kū áten onen à o Firi'aunane píンki.

³⁰ Akū Musa pìnε a lé tìkisi, deran Firi'auna ni a yã maa?

7

Kisira mèn kuri zîna Misilaa

¹ Akū Dikirii pì Musanε: N̄ gwa! Ma n ke lán ma bà Firi'aunane, akûssɔ n vîni Haruna de n légbekpari û.

² N̄ yã kū ma ònnε píンki o n vîni Harunane, ani o Firi'aunane à Isarailanɔ gbare ò bɔtε a bùsun.

³ Bee kū abireo mani a kù ke gbâna. Mani sèedanɔ kū daboyâñɔ ke Misila dasi,

⁴ ama Firi'auna ni á yã maro. Mani o tɔ Misilaa mà yâkpate ke kûnwo pâsîpâsî, mani bo kū ma zìkari Isarailanɔ gâ kū gâao.

⁵ Tó ma bo kū ma gbânao Misilaa, mani Isarailanɔ bɔtεn, Misilano ni dɔ sà kū makûmε Dikiri û.

⁶ Akū Musa kū Harunao kè lákū Dikiri òníne nà.

⁷ Gôrɔ kū ò yã ò Firi'aunane, Musa kun wè basiikɔ, Haruna sɔ wè basiikɔ awee'aakɔ.

8 Akũ Dikiri pì Musanε kũ Harunao:

9 Tó Firi'auna daboyã gbèkamma, ñ o Harunane à a gò sé à pâte a are, ani li mlè ũ.

10 Kũ Musa kũ Harunao gèe Firi'auna kïnaa, ò kè lákũ Dikiri òñne nà. Haruna a gò sè à pâte Firi'auna kũ a ibanc arε, akũ à lì mlè ũ.

11 Akũ Firi'auna Misila wézérinɔ kũ εzedenɔ sisi, akũ ò daboyã dokɔnɔ pìnɔ kè se ñ εzedeke gũn.

12 Kũ ñ baadi a gò pâte, akũ ñ gò pìnɔ lì mlènɔ ũ, akũ Haruna gò ñ pónɔ mòmɔ.

13 Firi'auna sã gbāname, adi ñ yã maro lákũ Dikiri ò nà.

Íno linaa aru ü

14 Dikiri pì Musanε: Firi'auna kù gbāna à gi gbénɔ gbarεi.

15 Ñ gé ñ a le zia kɔnkɔ gorɔ kũ aten gé swai. Ngõ a dã Nili sare gwe. Ngõ n gò kũ à lì mlè ũ pì kūna.

16 Ñ pine makũ Dikiri Eberunɔ Luda ma n zĩa, n òne à ma gbénɔ gbarε ò gé donyí kemene gbárannan, ama ari tera à gímai.

17 Makũ Dikiri ma pì, yã kũ ani tó àgɔ dɔ kũ makúme Dikiri ûn dí. Tó n Nili í lè kũ gò kũ ñ kūnaao, ani li aru ũ.

18 Kpò kũ ò kú í pì gúnnɔ ni gaga, Nili í ni gbĩ sɔ, Misilano ni fu í pì minaa.

19 Akũ Dikiri èra à pì Musanε: Ñ o Harunane à a gò sé à dɔ Misila ínɔ la, ñ swanɔ kũ ñ swa'ɔnεnɔ kũ ñ ísẽbokinɔ kũ ñ íkakinɔ píンki ni gɔ aru ũ. Aru nigɔ dagula Misila, bee kũ kpénenɔ kũ orozã gúnnɔ.

20 Akũ Musa kũ Harunao kẽ lákũ Dikiri òníne nà. Haruna a gòò pìi sè, à Nili í lèo Firi'auna kũ a ìbanø wára, akũ í pìi gò aru ũ píンki.

21 Kpò kũ ò kú a gũnnø gàga, akũ Nili í pì gbĩ sò, Misilano fùa ò mi. Aru dàgula Misila.

22 Misila εzedenø kẽ le se n̄ εzedeke gũn, akũ Firi'auna kùgbâna kù, adi n̄ yã maro lákũ Dikiri ò nà.

23 Firi'auna èra à tà a bεa, adi yã pì da sero.

24 Misilano bia yòyò Nili bara de ò í mi, zaakũ odi fɔ ò swada'i mìro.

25 À kun le ari gorø supplame Dikiri Nili lenaa gbera.

8

Blòñø dagulanaa

1 Akũ Dikiri pì Musane: N̄ gé n̄ o Firi'aunane, makũ Dikiri ma pì à ma gbëno gbare ò gé donyï kεmεnε.

2 Tó à gì n̄ gbarei sõ, mani tó blòñø da a bùsu gu sñda píンki la.

3 Blòñø ni Nili pa ari ò bikü bara, ò gε a ɔnn ari a kpén, ò didi a gádoa. Ò gε a ìbanø ɔnnø gũn kũ a gbëno ɔnnø. Ò ká a kñinø kũ a góñø gũn.

4 Blòñø ni didia kũ a gbëno kũ a ìbanø n̄ píンki.

5 Dikiri èra à pì Musane: N̄ o Harunane à a gò sé à dɔ swanøla kũ swa'ɔnεnø kũ ísēbokinø, blòñø ni da Misila bùsula.

6 Kũ Haruna a gòò dò Misila ínøla, akũ blòñø bòtε ò dà bùsuu pìla.

7 Akũ εzede pìno kẽ le se n̄ εzedeke gũn, ò tò blòñø dà Misilala.

⁸ Akū Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à pì: À kúte ke Dikirine à blònɔ këma kū ma gbénɔ, mani á gbénɔ gbaré ò gé sa oa.

⁹ Akū Musa pì Firi'aunane: N̄ gorɔ ditemenɛ mà kúte kenne Dikirine kū n̄ ibanɔ kū n̄ gbénɔ, de à blònɔ këmma kū n̄ ɔnnɔ ògɔ kú swai ado.

¹⁰ Firi'auna pì: Zia. Akū Musa pì: Ani ke lákū n̄ ò nà, de ñgɔ dɔ kū gbéke de lán Dikiri ó Luda bàro.

¹¹ Blònɔ ni këmma kū n̄ ɔnnɔ kū n̄ ibanɔ kū n̄ gbénɔ ògɔ kú swai ado.

¹² Kū Musa kū Harunao bò Firi'auna kīnaa, Musa wé ke Dikiria blò kū ò dà Firi'aunalanɔ yā musu.

¹³ Dikiri Musa wéke sì, akū blònɔ gàga kpénɔ gún kū ɔnnɔ kū buranɔ.

¹⁴ Ò n̄ kákara, akū bùsu gbí sɔ́ píンki.

¹⁵ Kū Firi'auna è à kè sána, a sā kpé gbäna, akū à gi Musa kū Harunao yā mai lákū Dikiri ò nà.

Sàa dagulanaa

¹⁶ Dikiri pì Musanɛ: N̄ o Harunane à a gó sé à zítɛ léo, bùsutiti ni li sàa ū Misila gu sǐnda píンkia.

¹⁷ Akū ò kè le. Haruna a gó sé à zítɛ léo, akū bùsutiti lì sàanɔ ū, ò dà bisásirinɔla kū nòbɔnɔ. Misila bùsutiti lì sàanɔ ū píンki.

¹⁸ Ezedenɔ yɔ́ ò gwà se n̄ ezedeke gún, akū ò fùa. Sàanɔ dà bisásirinɔla kū nòbɔnɔ.

¹⁹ Akū ezedenɔ pì Firi'aunane: Luda ɔgbéemɛ. Ama Firi'auna sā kpé gbäna, à gi n̄ yā mai lákū Dikiri ò nà.

Ífñinɔ dagulanaa

20 Dikiri pì Musanε: N̄ fute kɔnkɔkɔnkɔ n̄ gé n̄ Firi'auna le gɔrɔ kū àten gé swai, n̄ one makū Dikiri ma ò, à ma gbēnɔ gbarε ò gé donyī kemene.

21 Tó à gi n̄ gbarεi, mani ífīninɔ daala kū a ibanɔ kū a gbēnɔ kū a kpénɔ. Misila kpénɔ ni pa kū ífīninɔ, bee z̄itε oni daala.

22 Gɔrɔ birea mani Gosε bùsu gu kū ma gbēnɔn kun bo ado. Gwen ífīninɔ ni dan gularo, de àgɔ dɔ kū makumε Dikiri ũ a bùsun.

23 Mani ma gbēnɔ dɔkɔnε kū a gbēnɔ. Zian sèedaa pì ni ke.

24 Akū Dikiri kè le. Ífīninɔ kà Firi'auna ɔnn kū a ibanɔ ɔnnɔo. Misila yàka píンki ífīninɔ yāi.

25 Akū Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à pì: À gé sa o á Ludaa bùsun la.

26 Akū Musa pìne: Ani sí ke ò ke lero, zaakū pó kū óni sa o Dikiri ó Ludaa pì de Misilanɔnε t̄e ūme. Tó o sa ò kū pó kū à deñne t̄e ūo n̄ wára, oni ó pápa kū gbèeo ò ó dèdèroo?

27 Óni táa o gbárannan gɔrɔ aakɔmε, gbasa ò sa o Dikiri ó Ludaa lákū à òwerε nà.

28 Akū Firi'auna pì: Mani á gbarε à gé sa o Dikiri a Ludaa gbárannan, ama àsun gé z̄aro. À kúte kεnεmεnε.

29 Musa pìne: Tó ma ta, mani kúte kεnε, ani ífīninɔ këmma zia kū n̄ ibanɔ kū n̄ gbēnɔ. Ama ñsun manafiki ke doro. N̄ tó gbēnɔ gé sa o Dikiria.

30 Kū Musa bò Firi'auna kínaa, a kúte kεnε Dikirine.

31 Dikiri a wéke sì, akū ífīninɔ kè Firi'aunaa kū a ibanɔ kū a gbēnɔ. Adi gɔ gukearo, bee mèn do.

32 Ama Firi'auna sã kpé gbāna ari tera, à gi n̄ gbarεi.

9*Pókádeno gaganaa*

¹ Dikiri pì Musanε: Ñ gé ñ Firi'auna le ñ one Dikiri Eberunø Luda pì, à ma gbëno gbarε ò gé donyñ këmene.

² Tó à gì ñ gbarεi, tó à kpé ñ kúna ari tera,

³ mani ḡ tō a pókádeno a buran. Mani gagagyā pásí ká a sõnõn kū a zaakinø kū a lakuminø kū a zùnø kū a sãñø kū a blènø.

⁴ Mani Isaraila pókádeno dëkõne kū Misilano pónøo. Isarailano pókádeno ke ni garo.

⁵ Makú Dikiri ma a góro dite. Zian mani abire kε bùsun la.

⁶ Kú gu dò, akú Dikiri kè le. Misilano pókádeno gága píni, ama Isarailano pókádeno ke dí garo.

⁷ Firi'auna yā kū à kè pìi gbèka, à mà Isarailano pókádeno ke dí garo, ama a sã kpé gbâna, à gì gbë pìnø gbarεi.

Bòbunu kana Misilangu

⁸ Dikiri pì Musanε kū Harunao: À tāmakpe túbu dã okú dodo, Musa fà Firi'auna arε.

⁹ Ani da Misila bùsula píni lán lukuté bà, ani kε bisásirinøne kū nòbønø bòbunu ù gu sïnda píni.

¹⁰ Akú ò tāmakpe túbu sète ò gèeo Firi'auna kînaa. Kú Musa túbu pìi fà musu, akú à kè bisásirinøne kū nòbønø bòbunu ù.

¹¹ Ezedenø dí fô ò gèe Musa kînaaro bòbunu pìnø yâi, zaakú à dàníla kú Misilano ñ píni.

¹² Akú Dikiri Firi'auna kùu kè gbâna, lákú à ò Musanε nà, akú à gì ñ yâ mai.

Legügbe manaa

¹³ Dikiri pì Musanε: N̄ fute kɔnkɔkɔnkɔ n̄ gé n̄ Firi'auna le, n̄ one makũ Dikiri Eberunɔ Luda ma pì, à ma gbẽnɔ gbarε ò gé donyĩ kemene.

¹⁴ Tera sà mani yã pãsĩ píni daala kũ a ibanɔ kũ a gbẽnɔ, de àgɔ dɔ kũ andunia gũn píni gbẽke de lán ma bàro.

¹⁵ Zaakũ tó ma o tòm̄ma ma gagagyã kàngu yã, de akũ kũ a gbẽnɔ làka andunia gũn.

¹⁶ Ma a kà kpatan de mà a gbâna mɔnε, ò ma tó kpá andunia gũn píni.

¹⁷ Lákũ àt̄eni a zïda bi, à gi ma gbẽnɔ gbarεi ari tera,

¹⁸ zia mandara'i mani tó legügbε pãsĩ ma manamana, legügbε kũ a taka buri dí ma Misila zikiro zaa lákũ ò a kàt̄e nà ari kũ a gbârao.

¹⁹ N̄ one à gbẽnɔ zï ò a pókâdenɔ kũ pó kũ à vĩ buranɔ séte ò kákâ kpén píni. Bisâsirinɔ kũ pó kũ ò kú bàainɔ, tó òdi gë kûñwo kpénlo, legügbε ni mam̄ma oni gagamε.

²⁰ Firi'auna iba kenɔ vîna kè Dikiri yânε, ò n̄ zîkerinɔ kũ n̄ pókâdenɔ kákâ kpén.

²¹ Ama gbë kũ odi Dikiri yã daronɔ n̄ zîkerinɔ kũ n̄ pókâdenɔ tò bàai.

²² Akũ Dikiri pì Musanε: N̄ o sé musu, legügbε ni ma bisâsirinɔ kũ pókâdenɔ kũ burapɔnɔa Misila bùsu gu sînda píni.

²³ Kû Musa a gòò dò musu, Dikiri tò legü tén püt̄a, àt̄en ma kû gbèeo, àt̄en pi, akû sura tén kipa zîte. Dikiri legügbε kà Misilancgu.

²⁴ Legügbε tén ma, legü tén pi. Legügbε pì pãsĩ. Zaa lákũ Misila bùsu kun nà, legü dí taka buri dí ma zikiro.

25 Legūgbεε pì pó kū ò kú bàai Misila bùsu gūnnɔ ásaru kè píンki, bisásirinɔ kū pókādenɔ kū burapɔnɔ píンki. À sènτe líñɔ è'e píンki.

26 Gosē bùsu gu kū Isarailanɔn kunn legūgbεε pì dí kánlo ado.

27 Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à piñne: Tera sà ma durunna kè. Dikiri yã mé à nna, makū kū ma gbēnɔ taaridenɔn ó ū.

28 À kúte kene. Legūpūtāna kū legūgbε díkīnao mò le. Mani á gbarε sa, mani góre doro.

29 Musa pìnε: Tó ma bo wëte kpe, mani ma ɔnɔ sé lei gena Dikiri kīnaa, legūpūtāna ni ze, legūgbε ni láka, de ñgɔ dɔ kū zítε bi Dikiri pómε.

30 Ama má dɔ kū mɔkɔn kū n ibanɔ, áten vīna kè Dikiri Ludanero ari tera.

31 Nagā kū gbadoo yàka, zaakū nagā gīnakε à pìa, gbado mure bò.

32 Ése kū werao dí yakaro, kū òdi ma kpεkpε yāi.

33 Musa bò Firi'auna kīnaa à gèe wëte kpe, à a ɔnɔ sè lei gena Dikiri kīnaa, akū legūpūtāna kū legūgbεεo ze, legū dí ma doro.

34 Kū Firi'auna è legū kū legūgbεεo kū legūpūtānaao ze, akū à kpé áten durunna kè, a sã kpé gbāna, àkū kū a ibanɔ.

35 A kù kpé gbāna à gì Isarailanɔ gbarεi, lákū Luda dà Musanε à òne nà.

10

Kwanɔ dagulanaa

1 Dikiri pì Musanε: Ñ gé Firi'auna kīnaa, zaakū ma a kù kè gbāna kū a ibanɔ, de mà a daboyā dínɔ kè ñ té,

² de ñ le ñ o n néñone kū n daikorenɔ lákū ma wé tā Misilancɔ nà kū daboyā kū ma kè n téñɔ, àgɔ dɔ kū makúmɛ Dikiri û.

³ Akū Musa kū Harunao gèe ò pì Firi'aunane: Dikiri Eberunɔ Luda pì, ñigɔ kun mìnatenare sari ari bɔrèmeɛ? Ñ a gbénɔ gbarɛ ò gé donyī kεare.

⁴ Tó n gi ñ gbarɛi, zia ani kwancá ká n bùsun.

⁵ Ò da zítela, oni gu ero. Ò léte pó kū ò gɔnnɛ legügbɛe gberanɔa kū líncɔ pínci.

⁶ Ó pa n kpéñɔ gún kū n ibancɔ pónɔ kū Misilancɔ pónɔ pínci. Ñ denɔ kū n dizinɔ dí a taka e zikiro, zaacɔrɔ kū ò vùte bùsu dín ari kū a gbárao. Akū Musa èra à bò Firi'auna kínaa.

⁷ Firi'auna ibancɔ píne: Gbẽ píncɔ nigɔ kisira dawá le ari bɔrɛe? Ñ gbẽ píncɔ gbarɛ ò gé donyī kε Dikiri n Ludanɛ. Ñ dɔ kū Misila kàkateroo?

⁸ Akū ò èra ò sù kū Musao kū Harunao Firi'auna kínaa, à píne: À gé donyī kε Dikiri á Ludanɛ. Á díncɔ mé oni gé?

⁹ Musa wèa à pì: Né fíti gbẽ zɔkɔ. Óni gé ó píncime kū ó négbɛnɔ kū ó néngbɛnɔ kū ó sãncɔ kū ó blènɔ kū ó zùncɔ, zaakū Dikiri dikpen ótèn gé kε.

¹⁰ Akū à píne: Tó ma á gbárɛ kū á nɔgbénɔ kū á néñɔ á pínci, ásarumɛ, Dikiri á bo! À laakari kε! Átèn wète à fɛ kúmaomé.

¹¹ Oi! Á gɔgbénɔ mé oni gé donyī kε Dikirine, zaakū len a gbèka le. Akū ò pèrnma Firi'auna are.

¹² Dikiri pì Musanɛ: Ñ nɔ dɔ Misila bùsula, kwancɔ ni ká ò sè kū lá kū ò bütɛ legügbɛe gberanɔ ble pínci.

¹³ Kū Musa a góò dɔ Misilala, Dikiri bò kū ūao ifaboki kpa, átèn pá bùsuu piia fánantɛ kū gwāanio zénaa sari. Kū gu dɔ, ifaboki ūa pì sù kū kwancɔ.

¹⁴ Akū kwa pìno sù ò dà Misila bùsula píンki. Ñ dasi de a yã póncla, a taka ni kë ziki doro.

¹⁵ Ò dà zítela gu sǐnda píンki, akū zíté sira kù. Ò sè kú lánc kú líne kú ò bò legügbëe gberanc blè píンki. Sèe kú láo kú Misila bùsun doro.

¹⁶ Gwe gòn Firi'auna Musa kú Harunao sìsi à pì: Ma durunna kë Dikiri á Ludanë kú ákõn.

¹⁷ À sùru gèn do dí kemene kú ma durunnao, à kúte kemene Dikiri á Ludanë à gaga dí këma.

¹⁸ Kú à bò Firi'auna kínaa, à kúte kë Dikirinë.

¹⁹ Akū Dikiri bò kú ía gbânao ifâle te kpa, à sù à kwanc sète à kà Isira Térän. Bee kwa mèn do dí gò Misila doro.

²⁰ Ama Dikiri Firi'auna kùu kë gbâna, akú à gi Isarailanc gbaréi.

Gusira dana Misilala

²¹ Dikiri pì Musanë: Ñ o sé musu, gusira kú oni fò ò o këa ni da Misilala.

²² Kú Musa a o dò musu, akú gusira níkiniki dà Misila gu sǐnda píンkia ari góro aakò.

²³ Òdi kò ero, gbëke dí bo a gbènlo ari góro aakò pìia. Ama gupura kú gu kú Isarailanc kun píンki.

²⁴ Akú Firi'auna Musa sìsi à pì: À gé donyí kë Dikirinë kú á nògbënc kú á nénc á píンki, ama à á sânc kú á blènc kú á zùnc tó.

²⁵ Musa pì: Ñ tó ògò ó sa'oponc kú sa'opo kú òdi ká téñ à té kúnc kúna, de ò le ò Dikiri ó Luda gbagbao.

²⁶ Séto ò gé kú ó pòkâdenç, bee mèn do ni góro, zaakú ní téñ óni sa'oponc bon ò Dikiri ó Luda gbagbao. De ò kpé ò ká gwe, ó dò pò kú óni sé, ò sa ooa gíaro.

²⁷ Dikiri Firi'auna kùgbâna kù, akü adi we à ní gbarero.

²⁸ Firi'auna pì Musanε: Nì gomènε gwe! Nìsun tó ó wé kε pla doro. Zì kū ó wé kε pla, n game.

²⁹ Akü Musa pì: Lákü n ò nà, óni kõ e doro.

11

Misila daudunɔ gagana yā

¹ À sù à lè Dikiri gñakε à pì Musanε: Mani waridɔ Firi'aunaa kū Misila bùsuuo gèn do dɔ, ani gbasa à á gbarε. Tó àtεni á gbarε, ani péawame!

² N o gbénɔne ní baadi gògbè kū nɔgbèo andurufu pónɔ kū wura pónɔ gbe ka á Misila gbèdakea.

³ Mani tó Isarailanɔ kε kū Misilanɔ nna. Musa sɔ, àdigɔ bɛerε vĩ Misila gǔn Firi'auna ibanɔne kū a gbénɔ.

⁴ Akü Musa pì Firi'aunane: Dikiri pì, gwāani lizāndo áni vĩ Misila bùsula,

⁵ Misila daudunɔ ni gaga ní píni səna zaa Firi'auna kū à vutεna kpataa néa ari à gèe pé nɔgbè zíkεri kū òdi wisi línɔ néa kū pókāde nē sà káakunɔ ní píni.

⁶ Oni wënda ó gbâna dɔ Misila gu sînda pínkia, a taka dí kε yāro, ani kε ziki doro.

⁷ Ama Isarailanɔ té bee gbè ni won kε bisâsiri ke pókādearo, de n̄gɔ dɔ kū Dikiri Misilanɔ dɔkɔnε kū Isarailanɔ yāi.

⁸ N iba dínɔ ni su ma kînaa ní píni ò kútεmεnε, ò pi mà gé kū ma gbénɔ ní píni. Abire gbera sà mani gé. Akü Musa bò Firi'auna kînaa kū pɔfɛ zɔkɔo.

⁹ Dikiri pì Musanε yā: Firi'auna ni n yā maro, de ma daboyâkεnanc kε dasi Misila.

¹⁰ Musa kū Harunao daboyā pìnc kè Firi'auna are píンki, akū Dikiri a kùgbāna kū. À gì Isarailanç gbar ei ò bo a bùsun.

12

Vīnla dikpe

¹ Dikiri yā ò Musane kū Harunao Misila à pi:

² Mɔ díkñna nigɔ deáre mɔ káaku ū wè kū wèeo.

³ À o Isarailançne ní píンki, mɔ díkñna gɔrɔ kuride zī ò sã bobo mèn dodo ñn kū ñnnwo píンki.

⁴ Tó ñn gbēnɔ dasi dí ká ò sã mèn do só sɔro, ò kpàate kū ñn kū ò kú kɔ sareo a gbēnɔ lén, de a kpara sún gɔrɔ yai.

⁵ À sãkarø ke blèkofini fítí kū à mamberu vīro bo.

⁶ Isarailanç píンki, baadi a pɔ gwa ari mɔ díkñna gɔrɔ ḡero donsaride zī. Òkɔsin oni dɛ,

⁷ oni a aru má kpé kū oni a nòbɔ són kpélele gbìnnɔa, oplai kū ɔz̄eo kū musuo.

⁸ Gwāani dokɔnɔ pìia oni nòbɔ pì kpá téa, oni só kū burodi futenasario kū lá kyâkyāao.

⁹ Àsun só búsu ke fùfukenaro. À kpá téa kū a mìlo kū a gbáno kū a póngunnɔ.

¹⁰ Àsun tó gu dɔ a kparaaro. Tó a kpara ḡɔ, à a kpáta à té kū.

¹¹ Tó áten só, à asa dɔáwa à kyate kpá, á gò gɔ nana á ɔñ. À só likalika, zaakū Dikiri Vīnla sa'opɔmɛ.

¹² Gwāani pìia mani vī Misilala mà daudunɔ dɛdɛ bùsuu pì gu píンkia kū pɔkāde né sà káakunɔ ní píンki, mani wé'i da Misila tānanɔa. Makūmɛ Dikiri ū.

13 Aru pì nigɔ̄ de sèeda ū kpé kū á kú a gũnnɔ̄wa. Tó maten ḥ tɔ̄ Misilano, tó ma aru pì è, mani gẽála, gaga pì ni á lerø.

14 À gorɔ̄ pì dite ma dikpe gorɔ̄ ū dɔ̄ngu yai, àgɔ̄ dikpe pì ke kèotokɔ̄nɛ ū ari á buria.

Burodi Futeṇasari dikpe

15 Gorɔ̄ supplæ gũn à burodi futeṇasari só. A gorɔ̄ káaku zĩ à lùbenɛ kū à kú á kpé gũnnɔ̄ kóte, zaakū gbẽ kū à pófutena sò gorɔ̄ supplæ pì gũn, oni a bo Isarailano té ò a dème.

16 A gorɔ̄ káaku zĩ kū a gorɔ̄ suppladeo à kɔ̄ kakara à doyñi kemene. Àsun zĩ ke ke gorɔ̄ kùnɔ̄aro, sé póblekɛna gbẽ sïnda pínkine baasiro, a lén gwe.

17 À burodi Futeṇasari dikpe ke, zaakū zĩ birean ma á bótɛ Misila lán zìkarinɔ̄ bà. Á burinɔ̄ gɔ̄ dikpe pì ke kèotokɔ̄nɛ ū.

18 Mo káaku gorɔ̄ gëro donsaride zĩ ɔkɔsi, àgɔ̄ burodi futeṇasari só ari a gorɔ̄ baro aweeedode zĩ ɔkɔsi.

19 Gorɔ̄ supplæ gũn lùbenɛ sún gɔ̄ kú á bearo, zaakū gbẽ kū à pófutena sò, gbẽ zìltɔ̄n yòo, beden yòo, oni a bo Isarailano té ò a dème.

20 Àsun pófutena sò gorɔ̄ pìiaro. Gu kū á kun pínsi, àgɔ̄ burodi futeṇasari só.

Vïnla dikpe káaku

21 Musa Isaraila gbẽ zɔ̄kɔ̄nɔ̄ sìsi ní pínsi à pìíne: À gé à á ḥn sã kū à de Vïnla dikpekepɔ̄ ū.

22 À sèssɔ̄vlâ sé à zɔ̄ aru kū à kú ta gũnwà à máma á kpélele gbìno, oplai kū ɔzeo kū a musuo. Á gbẽke sún bo bâairo ari gu dɔ̄.

²³ Tó Dikiri tēn pā bùsula àtēn Misilano dēde, tó à aru è kpélele gbìnoa, ani gēalamē. Ani tó gbēdēdéri gēai à á dēdero.

²⁴ Ákōnō kū á burinō àgō yā pì kūna kèotokōnē ū ari á buria.

²⁵ Tó a gē bùsu kū Dikiri ni á gban lákū à a lé sèáre nà, àgō donyīyā pì kūna.

²⁶ Tó á néno donyīyā pìi mìi gbèkaáwa,

²⁷ à oríne kū Vírla sa kū òdi o Dikiriaamē, zaakū kū à Misilano dēde, à gè ó Isarailano kpéla, adi ó dēdero. Akū gbēnō kùte ò donyī kè Dikirine.

²⁸ Kū ò tà, ò kè lákū Dikiri ò Musa kū Harunaoonē nà.

Misila dauduno gaganaa

²⁹ Gwāani lizāndo Dikiri Misila dauduno dēde ní píni, sēna zaa Firi'auna kū à vutena kpataa néa ari à gèe pé purusunano nénoa kū pókāde né sà káakuno ní píni.

³⁰ Firi'auna fute gwāani kū a ibano kū Misilano ní píni, akū wēnda sá dà Misilala, zaakū on ke kun gèe sariro.

³¹ Gwāanin Firi'auna Musa kū Harunao sìsi à píñne: À fute kū Isarailano à bòte ma gbēnō té. À gē donyī kè Dikirine lákū a ò nà.

³² À á blènō kū á sānō kū á zùnō sétē lákū a ò nà. À gé à sa mana omēne se.

³³ Misilano nàkara gbē pìnōa ò bòteñne ní bùsun likalika, zaakū ò pì: Óni gaga ó pínkime.

³⁴ Isarailano ní flawadēnanō kà tanō gǔn lùbenee sari, ò ní utanō fífia ò dàda ní gǎn.

³⁵ Ò kè lákū Musa òníne nà, ò andurufu pónō kū wura pónō kū pókasano gbèka Misilanoa.

36 Dikiri tò Misilanɔ ní wé gwà, akū ò kpàmma. Lemè ò Misilanɔ pónɔ sìm'ma le.

Isarailanɔ dana zén

37 Isarailanɔ dà zén gèse, ò bòtε kū Ramεsεo ò tà Sukο. Gõgbẽnɔ gbẽnɔn dùbu wàa aakɔmε, néno kū nɔgbẽnɔ baasi.

38 Buri zìtɔnɔ tà kūñwo dasi dɔ. Blènɔ kū sānɔ kū zùnɔn dasi manamana.

39 Ò burodi futenasari kè kū flawadεna kū ò bò Misilao. Ò kè lùbenεe sari, zaakū ò pèm'ma Misila kāntomε. Odi le ò póble kè ò sè zāna ūro.

40 Isarailanɔ kunna Misila kè wè wàa pla kū baraakurio.

41 Wè wàa pla kū baraakurio pì papanaa gbera, dikpe pì zñ Dikiri zìkarii pìnɔ bòtε Misila ní píñki.

42 Gwāani pì kun Dikiri pó ūme. Isarailanɔ nigɔ ibēne kea ari ní buria, zaakū gwāani pìn Dikiri Isarailanɔ bona Misila ibēne kè.

Vīnla dikpε

43 Dikiri pì Musanε kū Harunao: Vīnla yã kū ma dìtεn dí. Buri zìtɔ ke sún a nòbɔ sóro,

44 ama zì kū a lù, tó a tì zōna, ani só.

45 Nibɔ ke gbasekeri sún sóro.

46 À só kpén, àsun bo kū a nòbɔ pìlo bàairo. Àsun sã pì wá ke éro.

47 Isarailanɔ píñki gõ dikpe pì kε.

48 Tó gbẽ zìtɔ kú á té, tó à ye à Vīnla dikpε kε Dikirinε, à a be gõgbẽnɔ tì zɔ ní píñki à gõ bede ū gbasa à kε. Gyɔfɔrɔde sún sóro.

49 Bede kū gbẽ zìtɔ kū à kú kāáo, doka dokɔnɔ pìmε.

50 Akū Isarailano kè lákū Dikiri ò Musanε nà kū Harunao ní pínki.

51 Zĩ birean Dikiri Isarailano bòtε Misila gà kū gàao.

13

Burodi Futeenasari dikpe kū dauduno kpana Luddaao

1 Dikiri yã ò Musanε à pì:

2 Àgõ Isaraila dauduno kū pókāde né sà káakuno kpáma, zaakū ma pónome ní pínki.

3 Musa pì Isarailano: Á bona Misila zòblen gɔrɔ díkñna yã gɔ dɔágú, zaakū Dikiri mé à á bòtε Misila kū a o gbânao. Àsun pofutena só gɔrɔ pliaro.

4 Átēn bòtε Misila gbârame mō káaku kū òdi pi Abibu gûn.

5 Dikiri lé sè á dizinone à pì áni bùsu kū à vĩ kú zí'io din, kū Kanaano kū Itin kū Amorin kū Ivin kū Yebusinon kun kpáawa. Tó à tò a ka, à dikpe pì ke mɔ dín.

6 Àgõ burodi futeenasari só ari gɔrɔ supplæ. A gɔrɔ supplade pì zí nigɔ deárε Dikiri dikpe gɔrɔ ū.

7 Àgõ burodi futeenasari só ari gɔrɔ supplæ pì papa. Pofutena ke lùbene ke súngɔ kú on ke gûn á bùsunlo.

8 Zĩ plia àgõ o á négɔgbënonne átēn ke le yã kū Dikiri kèáre kū à á bòtε Misila yâime.

9 Dikpe pì nigɔ deárε sèeda ū lán pò dana oaa bà, ke lán dɔngu pò yîna mì'areaa bà, de Dikiri doka gɔ kú á lén, zaakū àkū mé à á bòtε Misila kū a o gbânao.

10 Àgõ dokayã pì ke a gɔrɔa wè kū wèeo.

11 Tó Dikiri tò a ka Kanaano bùsun, akū à kpàáwa lákū à a lé sèáre nà kū á dizino,

12 àgō á dauduno kpáa ní píni. Á pókáde né sà káakuno dìgō de a pó ū ní píni.

13 Àgō á zaaki né sà káaku tɔrɔma bo kū sãneo. Tó ádi boro, à a waka fī. Àgō á dauduno tɔrɔma bo ní píni.

14 Tó á négōgbēnō á lá a mìii zia ò pì, bó yān gwee, à pińne Dikiri á bóte zòblen Misila yā kū a o gbānao yāime.

15 Kū Firi'auna kùgbâna kè à gí ó gbarei, akū Dikiri Misila dauduno dède ní píni kū pókáde né sà káakuno ní píni. A yā mé à tò odì sa oa kū pókáde né sà káakuno píni, odì ó dauduno tɔrɔma bo.

16 Adikīna nigō de sèeda ū lán pó dana ó ɔaa bà ke pó yīna ó mì'areaa bà, zaakū Dikiri mé à ó bóte Misila kū a o gbānao.

Isarailanɔ bona Misila

17 Kū Firi'auna Isarailanɔ gbàré, Luda dí bo kūńwo Filisitini bùsu zé kparo, bee kū a kānikéo, zaakū à pì: Tó ò fùtẹ́nyí kū zìlo, oni n̄ nèse lite ò era Misila.

18 Luda pà zé pliné, akū à gbáranna zé sè kūńwo Isira Tēra kpa. Isarailanɔ bòtε Misila ò ní zìkabonɔ kūna.

19 Musa Yusufu wáno sè àtén táo, zaakū Yusufu tò Isarailanɔ lé sèare yā à pì, tó Luda sù ní bo, oni a wáno sétε ò boo gwe.

20 Kū ò bò Suko, ò gèè ò bùraa kàtε gbáranna léa zaa Etamu.

21 Dikiri dìgō doíne are téluku gūn fānantē de àgō zé mōníne. Gwāani sō àdigō doíne are téneñe gūn, de àgō gu puíne ògō tāa o fānantē kū gwāanio.

22 Téluku pìi dì go n̄ are fānantēro, téneñe pìi dì go n̄ are gwāaniro.

14

Misilanɔ pεtēna Isarailanɔ

1 Dikiri pì Musanε:

2 N̄ o Isarailanɔne ò lite ò gé bùra kátē Pi'airo sare Migidolu kū Ísirao dagura, aredɔkɔana kū Baali Zefɔo. À bùra kátē ísira sare gwe.

3 Firi'auna nigō da a sātε, gbáranna á kūkūmε.

4 Mani a kùgbāna kū, ani pétεái, mani tó bo Firi'auna kū a zìkarinɔ yā sabai, Misilanɔ nigō dō kū makūmε Dikiri ū. Akū Isarailanɔ kè lε.

5 Kū ò ò Misilanɔ kína Firi'aunane gbē pìnɔ bàa lè, akū àpīi kū a ìbanɔ nèse lité Isarailanɔ yā musu ò pì: Bón o kè, akū o tò ò bò zòblenawerenn?

6 Akū Firi'auna gó dò a sōne à a zìkarinɔ kàkara.

7 À sōgo mananɔ sè mèn wàa aakō kū Misila sōgonɔ pínki kū zìkari gbē zōkōnōo ká n̄ gūn.

8 Dikiri Misilanɔ kína Firi'auna kùgbāna kù, akū à pètε Isaraila kū òtēn bɔtε kū swègbānaonɔi.

9 Akū Misilanɔ pètēnyí kū Firi'auna sōnɔ kū a sōgonɔ kū a sōdenɔ kū a zìkarinɔ n̄ pínki, akū òtēn su n̄ le n̄ bùran ísira sare kāni kū Pi'airoo aredɔkɔana kū Baali Zefɔo.

10 Kū Firi'auna kà kāni, Isarailanɔ wé sè, akū ò Misilanɔ è té n̄ kpe. Vīna n̄ kū manamana, akū ò wiki lè Dikiria.

¹¹ Ò pì Musanε: Miranɔn kú Misilanloo? Bó yã mé à tò n su kúoo gbárannan la ò gagaa? À kè dera n bo kúoo Misilai?

¹² Asa o ònnε Misila ò pì ñ ó tó teεnε ò zò ble Misilanɔnε! Zòblennεna manawεrε de gagana gbáranna dínlə.

¹³ Musa piñne: Àsun tó vīna á kúro. À ze teεnε áni e lákū Dikiri ni á sura ba nà gbāra, zaakū Misila kū átēni n̄ e gbāra dínlə, áni n̄ e ziki doro.

¹⁴ Dikiri mé ani zìl kááre. Àgɔ yītēna kítikiti dé!

Isarailanɔ bikuna Isira Tεrala

¹⁵ Dikiri Musa là à pì: Bó wikin ntēn lémaa? Ñ o gbēnɔnε ò fute ò bo kū táo.

¹⁶ Ñ n gó dɔ ísirala à zɔkɔrε, de Isarailanɔ le ò gētε a dagura gukoria.

¹⁷ Makū, mani Misilanɔ kùgbāna kū, oni gēn n̄ gbera, mani tó bo Firi'auna kū a zìkarinɔ kū a sɔgonɔ kū a sɔdenɔ yã sabai.

¹⁸ Tó ma tó bò Firi'auna kū a sɔgonɔ kū a sɔdenɔ yã sabai, Misilanɔ nigɔ dɔ sà kū makūmε Dikiri ū.

¹⁹ Luda Malaika kū à do Isarailanɔnε are εra à gèe n̄ kpε kpa, akū téluku kū à kú n̄ are εra à gèe n̄ kpε dɔ.

²⁰ mókɔnɔ kū Misilanɔ dagura. Téluku pì gu pù Isarailanɔnε à gusira kpà Misilanɔnε, akū n̄ gbēke díle à nà a dakei gwāani kùaro.

²¹ Kū Musa a ñ dò ísirala, akū Dikiri bò kū ūa gbānao ifāboki kpa. À kàka ari gu gèe a dò à ísira lè à kpàatékɔrε, akū gukori bò. Kū í zɔkɔrε,

²² akū Isarailanɔ tāa ò gukoria ò bikū. Í bīni bò n̄ opplai kū ɔzεo.

23 Akū Misilanc pèteñyī. Firi'auna sōnō kū a sōgonō kū a sōdenō píni té n̄ kpe Ísira gūn.

24 Gudōnaao Dikiri Misila zìkarinō gwà zaa téñene gūn, akū à tò ò likara.

25 À tò n̄ sōgonō vlè, à tò n̄ tā'a'onaa kè zī'ū, akū ò pì: Ò bàa lé Isarailanōne, zaakū Dikiri tēn zì káñne kūoomē.

26 Dikiri pì Musane: N̄ n̄ dō Ísirala, í ni da Misilanc la kū n̄ sōgonō kū n̄ sōdenō.

27 Akū Musa a dō dō Ísirala, akū í tēn su a gbèn gudōnaao. Lákū í tēn su nà, akū Misilanc bàa sì ò ye ò bōtē. Gwen Dikiri tò Ísira dàñlan.

28 Í sù a dà sōgonōla kū sōdenō kū Firi'auna zìkari kū ò gè Ísira gūn Isarailanc gberanō n̄ píni. N̄ gbéke dí boro, bee mèn do.

29 Isarailanc sō ò tāa ò í dagura gu koriamē. Í bīni bò n̄ oplai kū ozeo.

30 Zì birean Dikiri Isarailanc sì Misilanc, akū Isarailanc Misila pìnō gènō è Ísira bara.

31 Kū Isarailanc Dikiri gbāna zōkō kū à mò Misilanc nee è, ò vīna kēne, akū ò a nāani kè kū a zòbleri Musao.

15

Isarailanc lèc

1 Akū Musa kū Isarailanc n̄ píni lè dí sì Dikirine ò pì:

Mani lè sí Dikirine, zaakū a tó bona,
à sōdenō kū n̄ sōnō kà Ísiran.

2 Dikiri mé à ma gbāna ū, mani a táaki lé,
àkū mé à ma sura bà.

Àkūmē ma Luda ū, mani a tó kpá.

Àkūmε ma de Luda ũ, mani a tó sé lei.

³ Dikiri bi zìkariime, a tón Dikiri.

⁴ À Firi'auna sōgonō kū a zìkarinō kà ísiran,
à zìkari gbē zōkōnō vlè Isira Tēran.

⁵ Í lòkotoo pìi dàńla,
ò kpàte zìtē lán gbèe bà.

⁶ Dikiri, n ḡplan gbāna kun kū zōkōkεo,
Dikiri, n n ibérenō kàkate kū n ḡplao.

⁷ N n zāngurinō nè n gakuri zōkō gūn,
n pō fè n n náte lán sèe bà.

⁸ N pō bò n yīn, akū i zōkōrε,
à gō zena lán bīni bà,
Ísira i ari a guragura.

⁹ Ó ibere pìnō pì,
oni pétewái ò ó lemε,
oni ó pónō séte lákū ò yei nà,
oni n fēnedanō bo ò ó dēdεo.

¹⁰ N n lé ū vù, akū Ísira dàńla,
ò kpàte lán darumaa bà i zōkō pìn.

¹¹ Dikiri, tānanō té a kpate mē à de lán n bàa?

Dín oni lekā kūnwoo?
Yābonsarekeri, n zōkōkε adona,
n gakuri naasi vī.

¹² N n ḡpla pòro, akū zìtē n mómo.

¹³ Ókōnō kū n ó bó zòblennō
Íni dowere are n gbēkε gūn,
Íni gé kūoo n bùsun kū n gbānao.

¹⁴ Tó burinō mà, oni lukaluka,
Í wāna ni ká Filisitini bùsudenō pōa.

¹⁵ Edəmunō kínanō ni vīna kε,
swē ni kē Mōabu don'aredenōn,
Kanaanō bùsudenō mè ni yó n píngi.

16 Vīna zōkō ni n̄ kū, sw̄e ni kēngu,
oni gō kítikiti lán gbèe bà
n̄ gbâna zōkō yāi Dikiri,
ari ókōnō kū n̄ s̄e n̄ p̄ ūnō ni ḡte.

17 Dikiri, ñi ḡe kūoo kpi kū n̄ s̄e n̄ p̄ ū kīnaa,
ñi ó z̄ni péte gu kū n̄ d̄te n̄ vuteki ūn,
n̄ kúki kū n̄ k̄ke n̄ z̄idanee p̄i.

18 Dikiri nigō kí ble gorō s̄inda pínkime.

19 Kū Firi'auna s̄onō kū a s̄ogonō kū a s̄odenō ḡe
ísira gūn, akū Dikiri sù kū ío à dàńla, ama Isarailanō
táa ò gukoría ísira p̄i gūn.

20 Akū annabi Miriamu, Haruna dâre, a s̄egēe s̄e,
akū n̄gbēnō bò ò téi n̄ pínki, òtēn s̄egē pá òtēn ū wā.

21 Miriamu lèe s̄íne à p̄i:
À lè sí Dikiriné, zaakū a tó bona,
à s̄odenō kū n̄ s̄onō kà ísiran.

Í kyàkyaa

22 Musa dà zén kū Isarailanō, ò k̄ekōa kū Isira
Tērao ò ḡe Suru gbárannan. Ò táa ò gorō aakō
gbáranna p̄in odi í ero.

23 Kū ò kà gu kū òdi pi Mara, odi f̄i ò a í mìro kū à
kè kyàkyā yāi. A yā mé à tò ò tó kpà gu p̄ine Mara.

24 Akū gbēnō zuka kà Musai ò p̄i: Bón óni mii?

25 Musa wiki lè Dikiria, akū Dikiri lí mònē. Kū
Musa lí p̄i zù ín, akū í p̄i kè nna. Gwen Dikiri yā
d̄tēnne kū dokao à n̄ yō à n̄ gwá

26 à p̄i: Tó a laakarii dò makū Dikiri á Luda yāa
átēn yā kū má yei ke, tó a yā kū ma d̄tēnō mà,
akū á ma dokanō kūna pínki, mani gyā kū ma kà
Misilanōn ke kááguro, zaakū makūmē Dikiri kū àdi
á gba aafia ū.

²⁷ Abire gb̄era ò kà Elimu, gu kū ísēboki mèn kuri awēeplanōn kun kū domina lí mèn baaakō akurinōo. Akū ò bùraa kàtē í pì sarē gwe.

16

Mana kū kpékperewin

¹ Isarailanō fûte Elimu ní píンki, akū ò kà Sini gbáranna kū à kú Elimu kū Sinaio dagura ní bona Misila mō plade gūn gorō gērode zī.

² Akū ò zuka kà Musai kū Harunao gbárannan gwe ní píンki

³ ò píńne: Bó yā mé à tò Dikiri dí ó dēdē Misilaroo? Gwe odì vutē ò pó ble kū nòbōo ari ò kā, akū a su kūoo gbárannan kū à ó dēdē kū nàao.

⁴ Dikiri pì Musanē: Bona musu mani póble fāáre. Gbēnō ni bōte ò gorō do pó séte lákū gu dìgō dō nà ní blena lén, de mà n̄ yō mà gwa tó ò ma doka kūna.

⁵ Gorō suddode zī gorō pla pón oni séte ò a póble kē.

⁶ Akū Musa kū Harunao píńne ní píンki: Ok̄siala áni dō kū Dikiri mé à á bōte Misila,

⁷ zia kōnkō áni Dikiri gakuri e. À zuka kū a kàai mà. Bón ó ū kū áni gbasa a zuka kàwáii?

⁸ Musa èra à pì: Dikiri ni á gba nòbōo à só ok̄siala, zia kōnkō ani póble kpááwa á blena lén, kū à zuka kū á kàai mà yāi. Póken ó ūro. Adi ke ókōnō a zuka kàwáiro, Dikirime.

⁹ Akū Musa pì Harunanē: N̄ o Isarailanōne ní píンki ò na Dikirii, zaakū à n̄ zukakanaa mà.

¹⁰ Kū Haruna tēn yā ońne, ò are dō gbáranna kpa, akū ò è Dikiri gakuri bò à sùm̄ma téluku gūn.

¹¹ Akū Dikiri yā ò Musanē à pì:

¹² Ma Isarailanɔ zukakanaa mà. Ñ oíne ɔkɔsiala oni nòbɔ só, zia kɔnkɔ oni pó ble ò kã, oni dɔ kũ makũmɛ Dikiri ñ Luda ũ.

¹³ ɔkɔsi kpεkperewinɔ sù ò dà ñ bùrala. Kũ gu dò plí kpà à lìkañyí.

¹⁴ Kũ plí kɛ, akũ pó gɔ katena z̄itɛ púu ketekete lán pó koto bà.

¹⁵ Kũ Isarailanɔ è, ò pìkɔnɛ: Bón dí? Zaakũ odi dɔ pó kũ à de a ūro. Musa piñne: Pó kũ Dikiri kpàáwa à blen gwe.

¹⁶ Yã kũ Dikiri dìtɛárɛn dí: Á baadi sètɛ a blena lén. À sètɛ á baadi zaka lé dodo á ɔndeno dasi lén.

¹⁷ Isarailanɔ kɛ le. Ò sètɛ, gbẽkenɔ pó zɔkɔ, gbẽkenɔ pó fíti.

¹⁸ Kũ ò zakaa dàn, gbẽ kũ à sètɛ zɔkɔ pó dí dialaro, gbẽ kũ à sètɛ fíti pó dí kĩaaro.

¹⁹ Musa piñne: Gbẽke sún a kpara tó ari gudɔoro.

²⁰ Gbẽkenɔ dí Musa yã maro, ò a kpara tò ari gu dò, akũ à kòkɔo kà à vã, akũ Musa pɔ fè gbẽ pìnɔi.

²¹ Lákũ gu dìgɔ dɔ nà baadi dì sètɛ a blena lén. Tó ifāntɛ gbã, pó kũ à gɔ z̄itɛ dì yóme.

²² Gɔrɔ suddode zĩ ò póble sètɛ leu pla, baadi zaka lé plapla. Akũ ñ gbẽ zɔkɔnɔ gɛe ò ò Musanɛ ñ píni.

²³ À piñne: Len Dikiri dìtɛ le. Zia bi kámmabogɔrɔ zĩme, Dikiri gɔrɔmɛ. À pó kũ á ye à kpá téa kpá téa. À pó kũ á ye à disa disa, à a kpara kũ à gɔ dìtɛ ari gu dò.

²⁴ Ò dìtɛ ari gu dò lákũ Musa ò nà. Adikũ dí vâro adi kòkɔ káro.

²⁵ Akũ Musa piñne: À ble gbãra, zaakũ kámmabogɔrɔ zĩme, áni e gukea gbãraro.

26 Àgō séte ari gōrō suddo. A gōrō supplade bi kámmabogōrō zīmē, anigō kun zī kūaro.

27 Gōrō supplade zī gbēkenō bò ò gèe séte, akū odi lero.

28 Akū Dikiri pì Musané: Ánígō kú kú doka kú ma dítēnō manaa sario ari bōremee?

29 Àgō dō kú makú Dikiri ma kámmabogōrō dítēáre. A yā mé à tò gōrō suddode zī madì gōrō pla póble kpáawa. Baadi gō kú a gbèn, gbēke sún bo gu kú à kun gōrō supplade pì zīro.

30 Akū ò kámma bò gōrō supplade zī.

31 Isarailanō tó kpà póble píne mana. À de lán pówé pura keteketenō bàme. A í nna lán kàra zóde bà.

32 Musa pì: Yā kú Dikiri dítēn dí: Ò mana zaka lé do dite ó burinōne, de ò póble kú à kpàwá o blè gbárannan ó bona Misila gbéra e se.

33 Akū Musa pì Harunane: Ñ lo sé ñ mana zaka lé do kán ñ dite Dikiri are, de àgō ditēna ó burinōne.

34 Akū Haruna dítē gbè anlonō sare de àgō ditēna lákú Dikiri ò Musané nà.

35 Isarailanō mana blè wè bupla ari ò gèe ò kào bùsu kú gbénōn kún. Ò mana pì blè ari ò gèe ò kào Kanaanō bùsu léa.

36 Zaka lé do bi lita plamé.

17

Í bona gbèn (Nar 20:2-13)

1 Isarailanō füté Sini gbárannan ní píni, òtēn bùra kátékate lákú Dikiri òníne nà, akū ò gèe ò bùraa kàté Rēfidimu. Odi í le ò mì gwero,

² akū ò zuka kà Musai ò pì: Ñ ó gba í ò mi. À pìñne: Bóyái áten lékpakõana ke kúmaoo? A kè dera áten Dikiri lé à gwaa?

³ Kū ími tèni n dε, akū ò zuka kà Musai ò pì: Bóyái n bo kúoo Misilai? Ñ ye ími ó dε kū ó néno kū ó pókádenon yá?

⁴ Akū Musa wiki lè Dikiria à pì: Deran mani ke kū gbẽ pìnɔ nàa? À gò fíti kū oni ma pápa kū gbèeo ò ma dε.

⁵ Dikiri pìnε: Ñ Isaraila gbẽ zɔkɔnɔ séte à do gbẽ pìnɔne are. Ñ n gó kū n Nili lèo sé dɔ.

⁶ Mani ze n are Orebu gbèsi sare gwe. Ñ gbèsi pì lé, í ni bo de ò mi. Akū Musa kè le Isaraila gbẽ zɔkɔnɔ wára.

⁷ Akū ò tó kpà gu pìnε Masa, zaakū gwen ò Dikiri lèn ò gwà ò pì: Dikiri kú kúoomε gwe yá? Ò tó kpàne Meriba dɔ, kū Isarailanɔ zuka kà gwe yái.

Zìkana kū Amalekinɔ

⁸ Amalekinɔ sù zì ká kū Isarailanɔ Refidimu.

⁹ Akū Musa pì Yɔsuane: Ñ gbénɔ sé ó té à gé zì ká kū Amalekinɔ. Zia manigɔ zéna sìsì dí mìsɔntea kū Luda góoo kúna.

¹⁰ Yɔsua kè lákū Musa òne nà, à gèe zì ká kū Amalekinɔ. Akū Musa kū Harunao kū Uruo dìdi sìsì pìi mìsɔntea.

¹¹ Tó Musa a ɔnɔ sè, Isarailanɔ dìgɔ zì ble Amalekinɔamε, ama tó à a ɔnɔ dítε sɔ, Amalekinɔ dìgɔ zì ble Isarailanɔa.

¹² Kū Musa ɔnɔ wà, ò gbèe sè ò dítε a gbáru à vùtεa, akū Haruna kū Uruo a ɔnɔ küküna, gbẽ do ɔplai,

gbẽ do ɔzεi, akũ a ɔnɔ gò zεna ari ifãntẽ gèe à gèo kpén.

¹³ Akũ Yɔsua zìi blè Amalekinɔ a ñ dede kũ fénedao.

¹⁴ Dikiri pì Musanε: N̄ adikin̄a kẽ takada gũn de àgɔ de dɔngu pɔ ũ ñ o Yɔsuanε, zaakũ mani Amalekinɔ buri bo andunia gũn ñ píni.

¹⁵ Musa gbagbaki bò, akũ à tó kpàne Dikirimε ma tuta ũ

¹⁶ à pì: Ma o sè Dikiri kpata kpa. Dikiri nigõ zì ká kũ Amalekinɔ gɔrɔ sǐnda píni.

18

Yetoro gεna Musa gwa

¹ Musa anzure Yetoro, Midiã sa'ori, yã kũ Luda kè Musanε kũ a gbẽ Isarailanɔ mà, lákũ Dikiri ñ bótε Misila nà.

² À sù à lè Musa gĩnake à a nanɔ Zipora zì bε

³ kũ a négɔgbẽ mèn planɔ. A do tón Gesɔmu, zaakũ Musa pì gbẽ zìtɔn a ũ dakenɔ bùsun.

⁴ A do tón Elieza, zaakũ Musa pì a de Luda a faaba kè à a bo Firi'auna féneda léi.

⁵ Akũ Yetoro fùte àtèn su Musa kĩnaa kũ a néno kũ a nanɔ gu kũ à bùraa kàtèn Luda kpi sare gbárannan.

⁶ À légbázã kè Musanε à pì: Maten su n kĩnaa kũ n nanɔ kũ n né mèn planɔ.

⁷ Musa bò à gèe à dà a anzurelε à kùte à lé pèa. Ò kɔ aafiaa gbèka, akũ ò gè kpén.

⁸ Musa yã kũ Dikiri kè Firi'aunane kũ Misilanɔ Isarailanɔ yai bàbanε píni kũ warì kũ à ñ lé zé gũnnɔ píni kũ lákũ Dikiri ñ bó nào.

⁹ Yetoro pɔ kè nna yã mana kũ Dikiri kè Isarailanɔnɛea píンki kũ lákũ à í bó Misilanɔ ŋĩ nào.

¹⁰ Akũ à pì: Ò Dikiri sáabu kpá lákũ à á bó Firi'auna kũ Misilanɔ ŋĩ nà.

¹¹ Má dɔ́ sà kũ Dikiri zɔ́kɔ́ de tānanɔla ní píンki. Kũ Misilanɔ ũ dàáwa, à yã mò́níne.

¹² Akũ Yetoro sa'opɔ kũ òdi ká téen à té kũ ò Luda a kú sa'opɔ pāndeno dɔ. Akũ Haruna kũ Isaraila gbẽ zɔ́kɔ́nɔ ní píンki ò sù ò pó blè kāao Luda are.

Yagɔ́gɔ́rinɔ́ ditenaa

¹³ Kũ gu dò Musa vùtè àtēn yã gɔ́gɔ́níne, ò katēnai zaakɔ́nɔ ari ŋɔ́ksii.

¹⁴ Kũ Musa anzure yã kũ àtēn keñne è píンki, akũ à a là à pì: Bón ntēn ke kũ gbẽ díno lee? Bóyái ntēn yākpate keñne ndo, gbẽ sǐnda píンki katēnanyí zaakɔ́nɔ ari ŋɔ́ksii?

¹⁵ Musa wèa à pì: Gbẽnɔ dì su ma kĩnaa ò Luda poyenyína yã mamæ.

¹⁶ Tó ò yākete vĩ, òdi su ma kĩnaa mà yã pì gɔ́gɔ́níne mà Luda doka kũ à dítēnɔ oñne.

¹⁷ Musa anzure pìne: Yã kũ ntēn ke manaro.

¹⁸ Ìni kpasa, gbẽ kũ ò kú kūnwonɔ ni kpasa dɔ, zaakũ zí pì denla, Ìni fɔ́ ñ ke ndoro.

¹⁹ Ñ ma yã ma sà, mani lé damma, Luda nigɔ́ kú kūnwo. Ìnigɔ́ deñne yāgɔ́gɔ́ri ū, Ìnigɔ́ gé kũ ní yānɔ Luda kĩnaa,

²⁰ Ìnigɔ́ doka kũ Luda dítēnɔ dañne, Ìnigɔ́ zé kũ à de ò sé moñne kũ yã kũ oni kēnɔ.

²¹ Ñ gbẽ laakaride náanide kũ ò Luda vĩna vĩ akũ òdi gusaregbä síronɔ sé ní té, ñ ní dite gbẽnɔn wàà sɔ́ɔronɔ don'aredenɔ ū kũ gbẽnɔn basɔ́ɔroo kũ gbẽnɔn bupla akurio kũ gbẽnɔn kurikurio,

²² de ògō yã gōgō gbē pìncnε gorō sīnda pínci. Oni su n kīnaa kū yã zī'ūnō pínci, ama oni yã fítinnanc gōgō ñ zīda. Abire mé ani n aso lagonne.

²³ Tó Dikiri wènnε, tó n kè lε, ĩni fuaro, gbē pìnc ni tá bε kū laakariio kpatena.

²⁴ Musa a anzure yã mà à kè lákū à òare nà pínci.

²⁵ À gbē laakarideno sè Isaraila burinō té pínci à ñ dítε gbēnōn wàa scscronc don'aredeno ū kū gbēnōn bascsccroo kū gbēnōn bupla akurio kū gbēnōn kurikurio.

²⁶ Akū òdigō yã gōgōnε gorō sīnda pínci. Yã zī'ūn òdi suo Musa kīnaa, akū òdi yã fítinnanc gōgō ñ zīda.

²⁷ Musa gèe à zè a anzureenε, akū à tà a bùsun.

19

Sinai kpi sare

¹ Isarailanō bona Misila mō aakōde gūn

² ò fütε Rεfidimu. Kū ò kà Sinai gbárannan, akū ò bùraa kàtε gwe Sinai kpi sare.

³ Musa dìdi à gèe Luda kīnaa kpi pìi musu, akū Dikiri lé zùi à pì: N yã dí o Yakubu buri Isarailanōne:

⁴ A è lákū ma kè Misilano nà, lákū ma á sé ma su kāáo ma kīnaa, lákū vāu dì a né sé a dèmberεea nà.

⁵ Tó a ma yã mà á ma bàka kunna kāáo yã kūna tera sà, anigō de ma gbē yenyīdeno ū buri sīnda pínci té. Bee kū andunia de ma pó ū pínci,

⁶ ánígō demenε kínanc kū sa'orinō ū, ma gbē kū ò kú adonanc ū. Yã kū ĩni o Isarailanōneen gwe.

⁷ Musa kípa à gbē zōkōnō sìsi, akū à yã kū Dikiri òneε bàbañne pínci.

8 Gbēnō wèa ní píンki ò pì: Yā kū Dikiri òwεrε píンki óni ke. Akū Musa gèe à yā kū ò oò bàba Dikirinε.

9 Dikiri pìne: Mani su n kīnaa túrukpe gègetee gūn, de gɔrɔ kū maten yā onnε, oni ma onigō n náani vī gɔrɔ sǐnda píンki. Akū Musa yā kū gbēnō òo bàba Dikirinε.

10 Akū Dikiri pìne: N gé ní kīnaa n oíne ò gbà bo ní zidane gbāra kū ziao, ò n pókasano pípi.

11 Ogō kú soru gūn ziando, zaakū a gɔrɔ aakōde zīn mani kipa mà zε Sinai kpi musu gbē sǐnda píンki wára.

12 N zítε lé sèeda daíne kpi pì pɔrɔ léa ari à likai píンki. N oíne ò laakari ke. Osun didi kpi pìiaro. N gbēke sún o kea sero. Gbē kū à o kèa, ò ade dε.

13 Osun o ke adearo. Ò a pápa kū gbèeo ke ò a pápa kū kàao ò dε. Pókáden yá, bisásirin yá, à gàmε. Tó ò mà ò kuru pè ò a yīsām pà, ò na kpi pìii.

14 Musa kípa kpi pìia à sù à gbēnō lè à òíne ò gbà bo ní zidane ò n pókasano pípi.

15 À èra à pìne: Àgō kú soru gūn gɔrɔ aakōde zī yāi. Àsun wútε kū nɔgbēoro.

16 Kū gu dò a gɔrɔ aakōde pìia, akū legū ten pütā àten pí, akū legū sìsi kpi musu. Kū ò kuru yīsāmpanaa mà, akū vīna gbē kū ò kú bùranno kū ní píンki òten lukaluka.

17 Musa bò kūníwo bùran à gèe kūníwo Luda kīnaa, akū ò zè zítε kpi pìi sare.

18 Túsukpe dà Sinai kpila kū Dikiri kípaa kū téo yāi. Túsukpe pìi fùte lán tāma túsukpe bà, akū kpi pì ten yīgāyīgā manamana.

19 Kuru yīsāmpana ten kara. Kū Musa yā ò, akū

Luda wèa legūpūtānaa gūn.

²⁰ Dikiri kipa à zè Sinai kpi mìsōntea à Musa sìsi, akū à dìdi à gèe gwe.

²¹ Dikiri pìne: N kipa ñ kpákē gbēnɔi, òsun vī gulezekila ò su ò ma gwaro, de n̄ paridenɔ sún gagaro yāi.

²² Bee sa'ori kū òdi namainɔ, ò gbà bo n̄ zīdane de màsun fēnyīro yāi.

²³ Musa pì Dikirine: Oni didiro, zaakū n kpákēwái n pì ò zīte lé sèeda da kpi pìl pòrɔ léa à gɔ n pɔ ū.

²⁴ Akū Dikiri pìne: N kipa ñ Haruna sé ñ su kāao, ama sa'orinɔ kū gbē kparanɔ sún vī bara ò su ma kīnaaro de màsun fēnyīro yāi.

²⁵ Akū Musa kipa gbē pìnɔ kīnaa à yā pì òníne.

20

Dokaya mèn kurinɔ

¹ Luda yā díkīna ò pínki à pì:

² Makūmè Dikiri á Luda ū. Ma á bótè zòblen Misila.

³ Àsungɔ dikiri ke vī ma gbéraro.

⁴⁻⁵ Àsun póke takà kε à kúte à donyī kēnero, pó kū à kú musu ke zīte ke í gūnn yá, zaakū makū Dikiri á Luda, nèsegɔbademè ma ū. Madì gbē kū à yemaironɔ yā vāni wí n̄ burinɔ musu ari à gé pē n̄ sākpēnɔa kū n̄ nasiionɔ.

⁶ Gbē kū ò yemai ò ma dokayānɔ kūnanɔ sɔ, madìgɔ gbékè vī kūnwomè ari n̄ buria.

⁷ Àsun makū Dikiri á Luda tó sí pāpāro, zaakū gbē kū à ma tó sì pāpā mani tó à bo pāro.

⁸ Àgɔ dɔn kāmmabogɔrɔ bi ma pómè.

9 Àgō á burá zí kū á zí sǐnda pínkio ke gɔrɔ suddo,

10 a supplade gɔ deárε kámmabogɔrɔ ũ, zaakū makū Dikiri á Luda ma pómε. Àsun zí ke ke gɔrɔ pì zíro, ákɔnɔ ke á négbé ke á néngbé ke á zíkeri gɔgbé ke nɔgbé ke á pókāde ke nibɔ kū à kú á bεa.

11 Zaakū gɔrɔ suddon ma musu kū zíteo kè kū ísirao kū pó kū ò kú n̄ gúnnɔ pínkí, akū ma kámma bò a gɔrɔ supplade zí. A yã mé à tò ma arubarikaa dà kámmabogɔrɔ pìn ma dítε ma pó ũ.

12 Àgō á de kū á dao bère dɔ, de à gí ke bùsu kū makū Dikiri á Luda maten kpáawan.

13 Àsun gbé dero.

14 Àsun zina kero.

15 Àsun kpáni oro.

16 Àsun yã dí á gbédakearo.

17 Àsun á gbédake ɔn ni dero. Àsun a nɔ ni dero ke a zíkeri gɔgbé ke nɔgbé ke a zù ke a zaaki ke pó kū à vínɔ pínkí.

18 Gbé sǐnda pínkí legūpūtānaa mà kū kuru yísampanaao, ò legūpinaa è kū túsukpεo dɔ kpi musu, akū vínà n̄ kū òten lukaluka ò ze zà dire.

19 Ò pì Musanε: N̄ yã owere n̄ zída, óni ma. N̄sun tó Luda yã owerero, de òsun gagaro yái.

20 Musa pińne: Àsun tó vínà á kúro, zaakū kū à á yɔ à gwa yái à sù, de àgō a vínà vī akūsɔ àsun durunna kero yái.

21 Ò ze zà dire, akū Musa nà túsukpε gègetee pìii, gu kū Luda kun pìn.

Dikiri gbagbaki yá

22 Akū Dikiri pì Musanε: N̄ yã dí o Isarailanɔnε: A mà kū á zídao lákū ma yã òáre zaa musu nà.

23 Àsun tāna ke kε à namaro. Àsun andurufu ke wura pi tānanɔ ūro.

24 À ma gbgbaki bo kū ño à sa oa kū sānɔ kū zùnɔ, sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū kū kennakükɔ̄o sa'opɔ̄o. Gu kū ma dīteáre àgɔ̄ ma sísin, mani su á kīnaa mà arubarika daágú.

25 Tó átēni ma gbgbaki pì bo kū gbèeo, àsun bo kū gbè anaaoro, zaakū tó a gã pètea, a tò à gbàa lèn gwe.

26 Àsun ma gbgbaki bo à a didiki kero, de á pótompoke sún bo gbgbaki pìiaro yái.

23

Yakεna a zéa

1 Àsun òpi baaru kpáro. Àsun ze kū gbè vānio ékε sèedade ūro.

2 Àsun té parii yāvānikεnaa gúnlo. Àsun ze kū pario yākpate gún à bo yāzεde kpero.

3 Tó takaside yā nnaro, àsun ze kāaoro.

4 Tó n ibereé zù ke a zaaki sàtε akūss n kpakū kāao, ñ a kū ñ géonε be.

5 Tó n n zānguri zaaki è àtēn fu asoa, ñ kpái, ñsun a tónlo.

6 Tó takaside yā nna, àsun bo a kpero.

7 À kε zà kū manafikio. Àsun taarisaride ke gbè mana dero, zaakū mani tó taaride bo pāro.

8 Àsun gusaregbá síro, zaakū gusaregbá dì tó wédenɔ vīna kūmε, akūss àdi gbè mananɔ yā litε kpédangara.

9 Àsun bòasu wé tāro. Á bòasukε dɔ̄, zaakū bòasunɔn á û yā Misila.

10 Àgɔ̄ pó tɔ́ á buranɔ à kεke ari wè suddo,

11 a wɛ̄ suppladen à tó zítε kámma bo à ïam pá, de á takasidenɔ le ò a zà kū à bùtε gwencɔ kɔnɔ wε, nòbɔsẽntenɔ le ò a kpara só. À ke le dɔ kū á geepi búo kū á kùkpεo.

12 Àgɔ̄ zĩ ke ari gɔrɔ suddo, a suppladen àgɔ̄ kámma bo, de á zùnɔ kū á zaakinɔ le ò kámma bo, akūsɔ̄ á zònɔ kū bòasunɔ ni le ò ïam pá.

13 Àgɔ̄ yã kū ma òáreñɔ kūna píンki. Àsun tānanɔ tó síro. Òsun n̄ tó ma á lén sero.

*Dikpe mèn aakɔ̄nɔ
(Bon 34:18-26)*

14 Wɛ̄ kū wɛ̄eø àgɔ̄ su dikpe kεmεnε ḡen aakɔ̄.

15 Àgɔ̄ Burodi Futeñasari dikpe ke lákū ma dìtεárc nà, àgɔ̄ burodi futeñasari só ari gɔrɔ supplæ mɔ kū òdi pi Abibu gūn a gɔrɔa, zaakū mɔ pìi gūnn a bɔtεn Misila. Gbεke sún su ma kīnaa ɔkoriro.

16 Àgɔ̄ Pókēna dikpe ke gɔrɔ kū a na pókēnaaa, à á burapɔ káakunɔ kpáma. Àgɔ̄ Pódufublena dikpe ke wɛ̄ lakanaaaa, gɔrɔ kū a á burapɔnɔ kàkara píンki.

17 Wɛ̄ kū wɛ̄eø ḡen aakɔ̄ á ḡɔgbε sǐnda píンki su kɔkakarana ke makū Dikiri á Luda are.

18 Àsun pófutεna kpáma leełe kū sa'opɔ aruoro. Àsun dikpe sa'opɔ nísi dite gu dɔaro.

19 Àgɔ̄ gé ma Dikiri á Luda ɔnn kū á burapɔ káakunɔ. Àsun blène nòbɔ kuku kū a da yɔ̄'ioro.

Luda Malaika ni do a gbénɔnε are

20 Mani malaika gbarε à doáre are à á dákpa zén à ká kãáo gu kū ma kèkεn.

21 À laakari dō a yāa à a yā ma. Àsun bo a kpero, zaakū ani sùru ke kāáo á taari yā musuro kū ma tó kúa yāi.

22 Tó a a yā mà akūsō a yā kū ma òáre kē píni, manigō de á iberēnō ibere ūme, á weterinō weteri ū.

23 Ma malaika pì ni doáre are à gē zeáre bùsu kū Amorinon kun kū Itinō kū Perizinō kū Kanaanō kū Ivinō kū Yebusinō, mani n̄ kakate.

24 Àsun kúte n̄ tānanōne à doñyiro, àsun n̄ kena kero. À n̄ gboro à n̄ gbènō wíwi.

25 À dō Dikiri á Ludai, ani arubarika daáre á póblen kū á póminalao, ani gyānō kēáwa.

26 Nōgbēnō ni nò bōte á bùsunlo akūsō para nigō kunlo. Mani á wèndi bà dōáre kū mòkakōnāao.

27 Mani vīna dada gbē kū ò kú á arenōi, mani tó bīdi gē buri kū a ka n̄ kīnaanōgu, mani tó á iberēnō kpe liáre.

28 Mani zúmantēnō gbaré á are ò ká Ivinōgu kū Kanaanō kū Itinō ò pérnmaáre.

29 Adi ke mani pérnmaáre wè do gūn gōnōnlo, de bùsuu pì sún gō lákpe ū nòbōsēntēnō daálaro yāi.

30 Manigō pérnmaáre busēbusēmē ari à ke dasi à ká à bùsu sí.

31 Mani á bùsu lé daáre zaa Isira Tēra léa ari Filisitinino Isira léa, zaa gbáranna lén ari Yuflati léa. Mani bùsupidēnō naáre á wī à pérnma.

32 Á bāka súngō kú n̄ yān ke n̄ tānanō yānlo.

33 Àsun tó ògō kú á bùsunlo, de òsun tó à durunna kēmenero, zaakū tó a n̄ tānanō gbàgba, a tankutē kpàkpa á zīdanemē.

Luda bàka kunna kū Isarailano sèedaa

¹ Dikiri pì Musané: Mokōn kū Harunao kū Nadabuo kū Abiuo kū Isaraila gbē zōkō gbēnōn baaakō akurinō, à didi kpia à mó ma kīnaa, à donyī kemēnē zaa zā.

² Mokōmme ūni namai ndo, gbē kparanō sún su kāniro akūsō pari sún didi kūnwo kpi díkīna musuro.

³ Musa gèe à yā kū Dikiri òo gbàńne píンki kū dokayānō píンki. Ó wè leele ní píンki ò pì: Yā kū Dikiri ò píンki óni ke.

⁴ Akū Musa yā kū Dikiri òo pìnō kē takada gun píンki.

À fùte kónkókónkó à gbagbaki bò kpigeréei, akū à gbèe pètepētē mèn kuri aweepla Isaraila buri mèn kuri aweeplano pó ū.

⁵ À Isaraila kēfennanō zì kū zùsanenō, akū ò sa'opō kū òdi ká té kū òo Dikiria kū sáabukpana sa'opōnō.

⁶ Akū Musa zùu pìnō aru sì à kpàate leu pla. À a leu do díté kū tao à a leu do àtē gbagbakia.

⁷ Akū à Dikiri bàka kunna kūnwo takada sè à a kyó kēnéne. Akū ò pì: Yā kū Dikiri ò píンki óni ke óni mi natene.

⁸ Akū à aru pìi sè à fàmáma à pì: Dikiri bàka kunna kāáo arun gwe lákū a mà nà píンki.

⁹ Musa kū Harunao kū Nadabuo kū Abiuo kū Isaraila gbē zōkō gbēnōn baaakō akurinō didi kpia.

¹⁰ Ó Isarailano Luda è. Safia gbè gusara katena a gbá gēi, a í de búgu swáswa lán ludambe búgu bà.

¹¹ Luda dí yāke ke Isaraila gbānade pìnōnero. Ó wé siale, akū ò pó blè ò í mi.

Musa kunna Sinai kpi musu

¹² Dikiri pì Musanε: Ñ didi kpio ñ mó ma kīnaa ñgɔ́ kú gwe. Mani gbè anlo kū ma a dokayānɔ́ kèanɔ́ kpámma, de ñ le ñ dañne.

¹³ Akū à fùtε kū a kpàasi Yɔsuaο, òten gé didi Luda kpio.

¹⁴ Akū Musa pì gbε zɔ́kɔ́nɔ́nε: Àgɔ́ ó dã la, óni εra ò su á kīnaa. Haruna kū Uruo nigɔ́ kú kāáo. Tó gbéke yâke vî, à géó ñ kīnaa.

¹⁵ Akū Musa dìdi kpi pìia. Túsukpε dà a mìsɔ́ntela,

¹⁶ akū Dikiri gakuri kìpa Sinai kpi pìia. Túsukpε pì daala le ari gɔ́rɔ́ suddo, a gɔ́rɔ́ suppladen Dikiri lé zù Musai zaa túsukpε pìi gûn.

¹⁷ Isarailano Dikiri gakuri è lán té kū àdi ñ ble bà kpi pìi mìsɔ́ntea.

¹⁸ Akū Musa gè téluku pìi gûn à εra à dìdi kpi pìia. À kú gwe ari gɔ́rɔ́ bupla fānantɛ kū gwāanio.

31

Luda bizakuta

¹ Dikiri yâ ò Musanε à pì:

² Ñ ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru daikore, Yuda buri sè.

³ Ma tò ma Nini kúa, akū à ɔndɔ́ kū gonio kū dɔ́naao lè ɔzí píンki gûn.

⁴ À zâble pónɔ́a dɔ́ kū wuraao kū andurufuuo kū mògotɛo.

⁵ À gbè bèerede ana dɔ́ kū a dana pó gûnwo kū lí'anaao kū ɔzí sǐnda píンki.

⁶ Abire gbéra ma Aisamaki né ɔ̄liabu, Dã buri dìtε a kpānyíri ũ. Ma ɔzíkerinɔ́ gbà ɔndɔ́ ñ píンki, de ò le ò pó kū ma dìtennnɔ́ ke píンki:

⁷ Dakareki kuta kū doka àkpatiio kū a nékpareo kū kpé pì pó ketenɔ píンki,

⁸ teburu kū a pó ketenɔ, wura atēne fitiladibɔ kū a pó ketenɔ píンki, turaretitikpataki,

⁹ sa'opɔ kū òdi ká téen à té kū oki kū a pó ketenɔ píンki, dàga kū a dibɔɔo,

¹⁰ pókasa kū ò tānɔ, sa'ori Haruna pókasa kū ani naomainɔ kū a néno sa'opɔkasano píンki,

¹¹ pó sakenísi kū bizakuta turaretiti gbī nnan-nao. Ò pó pìnɔ ke lákū ma dítēnne nà píンki.

Kámmabogɔrɔ yā

¹² Dikiri yā ò Musane à pì:

¹³ Ñ o Isarailanɔne ò kámmabogɔrɔ kū ma dítē yā da, zaakū à de sèeda ū makū kū ákɔnɔ dagura ari á buria, de à le à dɔ makū Dikiri ma á sé ma gbēnɔ ū.

¹⁴ Àgɔ kámmabogɔrɔ pì yā da, zaakū gɔrɔ pì kúáre adoname. Gbē kū à gɔrɔ pìi tēe kè, ade gàme. Gbē kū à zī kè gɔrɔ pìia, ò ade bo a gbēnɔ té ò a de.

¹⁵ Àgɔ zī ke gɔrɔ suddo, a gɔrɔ suppladen áni kámma bo, zaakū makū Dikiri ma pómɛ. Gbē kū à zī kè kámmabogɔrɔaa gàme.

¹⁶ Isarailanɔ gɔ kámmabogɔrɔ pì yā kūna ò dítē gɔrɔ zɔkɔ ū ari ñ buria ma bàka kunna kūníwo yā ū.

¹⁷ Anigɔ de sèeda ū makū kū Isarailanɔ dagura gɔrɔ sǐnda píンki, zaakū makū Dikiri ma musu kū anduniao kè gɔrɔ suddomɛ, akū ma làka ma kámma bò a gɔrɔ supplade zī.

¹⁸ Kū Dikiri yā ò Musane Sinai kpi musu à làka, akū à dokayā kè gbè anlonɔa mèn pla kū a zīda ɔneø à kpàa.

32

Wura zùsanε bɔ̄rɔ̄

¹ Kū gbēnɔ̄ è Musa dí kipa kpia likalikaro, ò kàkara Harunai ò pìne: N fute ñ tāna kenɔ̄ kewere ò dowere are, zaakū Musa kū à ó bótε Misila pìi, ó dɔ̄ yā kū à a lèro.

² Akū Haruna pìníne: À á nɔgbēnɔ̄ wura pósānɔ̄ bòtε kū á négbēnɔ̄ pónɔ̄ kū á nénɔgbēnɔ̄ pónɔ̄ à suomenε.

³ Akū ní píni a wura pósānɔ̄ bòbo ò kpà Harunaa.

⁴ À sì à kàsa lán zùsanε bà, akū à lìlɔ̄. Akū ò pì: Isarailanɔ̄, á tānan di! Akū mē à á bótε Misila.

⁵ Kū Haruna è le, à sa'oki bò zùu pì are, akū à kpàkpaa kè à pì: Dikiri dikpe kun zia.

⁶ Kū gu dò, gbēnɔ̄ fute ò sa'opɔ̄ kū òdi ká téñ à té kū òa kū kennakükɔ̄ sa'opoo. Gbēnɔ̄ vùte òten pó ble òten í mi, akū ò fute òten pāpā kε.

⁷ Akū Dikiri pì Musanε: N kipa ñ gé! N gbε kū n bo kūnwo Misilanɔ̄ yàka.

⁸ Ò kɛ zé kū ma mòíneá likalika, ò wuraa kàsa tāna û lán zùsanε bà, ò kùtene ò sa òa ò pì, Isarailanɔ̄ tāna kū à ní bótε Misilan gwe.

⁹ Akū Dikiri èra à pì Musanε: Ma è gbε pìno sã gbānamε.

¹⁰ N gomala de mà a pɔfε kipamáma mà ní kakate, ama mani n burinɔ̄ kε dasi.

¹¹ Akū Musa kútε kè Dikiri a Ludanε à pì: Dikiri, bóyāin ntén pɔfε kipa n gbēnɔ̄a kū n ní bótε Misila kū n gbāna purao kū n gásã gbānaoo?

¹² Misilanɔ̄ ni pi ní kakatena yāin n ní bótε, de ñ le ñ ní dède kpìnɔ̄ musu ñ ní láka andunia gún. N n pɔfε kpátε ñ yā kū n ye ñ kipa n gbēnɔ̄aa pì bo n nèsen.

¹³ N dɔ n zòblerinɔ Ibrahĩ kũ Isaakuo kũ Isarailao yãn, zaakũ n la dàñne kũ n zïdao n pì, ïni n buri kara lán susunenɔ bà, ïni bùsu kũ n a yã òñne kpá n burinɔ a ògɔ vĩ gorɔ sïnda pínkı.

¹⁴ Akũ Dikiri yã kũ à pì áni kipa a gbënɔaa pì bò a nèsen.

¹⁵ Musa èra à kipa kphia, à doka gbè anlo mèn pla pìnɔ kúna a ñi. Yã këna gbèe pìnɔa kpa plapla pínkı.

¹⁶ Luda mé à gbè anlo pìnɔ à, àkũ mé à yã këm'ma.

¹⁷ Yɔsua gbënɔ wiki mà, akũ à pì Musanɛ: N zì wiki ma dɔ bùran.

¹⁸ Musa pì: Kùwiki mé à dɔ gwero, wënda ó dɔn gwe sɔro, gbënɔ lèsinaan maten ma.

¹⁹ Kũ à kà kani kũ bùraao, à è òten ũ wã zùsa pì arɛ, akũ à pɔ fè. À gbè anlo kũ à kúnaa pìnɔ pâte kpigereei gwe, ò wìwi.

²⁰ Akũ à zùsa kũ ò pìi pìi sè à dà téñ. À a titi bò, akũ à kà ín à kpà Isarailanɔ, ò mi.

²¹ Akũ Musa Haruna là à pì: Bón gbë pìnɔ kënnɛ, gbasa n tò ò durunna zɔkɔ dí taka këe?

²² Akũ à wèa à pì: Nsun pɔ fëro, mare. N gbë pìnɔ dɔ, kũ ò vâni.

²³ Mókɔnɔ mé ò pìmene mà tâna ke ke à doñne arɛ. Ò pì Musa kũ à á bòtɛ Misila pìi, ò dɔ yã kũ à a lèro.

²⁴ Akũ ma pìíne gbë kũ ò wura vïnɔ bòtɛ ò suo. Kû ò suo, akũ ma kà téñ, akũ à bò zùsané bòrɔ pì ũ.

²⁵ Musa è Haruna tò gbënɔ téni n pɔyeina ke, akũ ò gɔ lalandi pɔ ũ n iberenɔne.

²⁶ Akũ à zè bùra zélea à pì: Gbë kũ ò kú Dikiri kpanɔ su ma kuru. Akũ Levi burinɔ kàkara a kuru.

²⁷ À pìíne: Dikiri Isarailanɔ Luda pì, á baadi a féneda loko à dodo bùraai zéle kũ zéleo, á baadi a

gbẽnɔ kũ a gbẽnnanɔ kũ a gbẽdakenɔ dẽde.

²⁸ Levi burinɔ kẽ lákũ Musa dà́né nà. Gbẽ kũ ò ní dẽde zĩ plianɔ kà gbẽnɔn dúbu aakɔ̄ takà bà.

²⁹ Akũ Musa pì Levi buri pìnɔnɛ: Lákũ a bo á néñɔ kũ á gbẽnɔ kpɛ nà, a á zïda kpà Dikiria gbãra, Dikiri arubarikaa dàágu gbãran gwe.

Musa kutekena Dikirine Isarailanɔnɛ

³⁰ Kũ gu dò Musa pì Isarailanɔnɛ: A durunna zɔkɔ̄ kẽ, bee kũ abireo mani ɛra mà didi kpia mà gé Dikiri kïnaa dɔ, òdigɔ̄ dɔro ke mani le mà kútɛ keneáre á durunna yã musu.

³¹ Akũ à èra à gèe Dikiri kïnaa à pì: N yã nna! Gbẽ pìnɔ durunna zɔkɔ̄ kẽ, ò tāna ke kẽ ní zïdanɛ kũ wurao.

³² N sùru ke! N í durunna këmma. Tó lénlo, ñ ma tó warawara takada kũ n kɛ̄e gũn.

³³ Dikiri pìnɛ: Gbẽ kũ à durunna këmɛnɛ tón mani warawara ma takada gũn.

³⁴ N gé kũ gbẽnɔ gu kũ ma ònnɛn sà. Ma Malaika ni donne arɛ. Bee kũ abireo tó ma wé tāmmanna gɔrɔ kà, mani wé tāmma ní durunna yãi.

³⁵ Akũ Dikiri gagagyã kà gbẽnɔgu zùsanɛ kũ ò tò Haruna pìlì pì yãi.

33

¹ Dikiri pì Musanɛ: N fute ñ go la, mɔkɔ̄n kũ gbẽ kũ n bo kṹwo Misilano, ñ gé kṹwo bùsu kũ ma la dà Ibrahînɛ kũ Isaakuo kũ Yakubuo ma pì mani kpá ní burinɔn.

² Mani malaika gbarɛ à doáre arɛ mani péáre Kanaanɔa kũ Amorinɔ kũ Itinɔ kũ Perizinɔ kũ Ivinɔ kũ Yebusinɔo.

³ À gé bùsu kū vī kū z'io din pìi gũn. Ama mani gé kāáoro, de màsun á kakate zénlo yāi, zaakū sāgbānadēnōn á ū.

⁴ Kū gbēnō yā pāsī pìi mà, ò óo dò, akū gbēke dí a zāblebōnō da doro.

⁵ Zaakū Dikiri gīnake à yā ò Musanε à o Isarailanōne à pi: Sāgbānadēnōmē n̄ ū, bee tó ma tāa ò kūnwo gèse do, mani n̄ kakate. N̄ baadi n̄ zāblebōnō bobo, manig̃ d̃ deran mani ke kūnwo nà.

⁶ Akū Isarailanō n̄ zāblebōnō bōbo, odi da doro zaa Orēbu kpi kīnaa.

⁷ Musa dì bizakuta sé à gé dō bùra kpē boruna kū bùraa pìo fítî. À tó kpà kuta pìinē dakareki kuta. Gbē kū à ye Dikiri yāi ade dì bo à gé dakareki kuta pì kīnaa bùra kpē gwe.

⁸ Tó Musa bò àtēn gé kpé pì kīnaa, baadi dì bo à ze a kpéléléa àg̃o a gwa ari à gé à gēn.

⁹ Tó Musa g̃e kpé pìn, téluku dì kipa àg̃o dō kpéléléa, akū Dikiri dì yā o kāao.

¹⁰ Tó gbēnō è téluku pì dō kpélélé pìia, baadi dì donyī ke a kpéléléa.

¹¹ Dikiri dì yā o kū Musao tētēntē, lákū gbē dì yā o kū a gbēnnao nà. Musa dì era à su bùran, ama Nuni n̄ Yōsua a kpàasi dì bo kpé pìi gūnlo.

Dikiri bo à suna Musaa

¹² Musa pì Dikirine: N pìmenē mà gé kū gbē pìnō, ama n̄di gbē kū ntēn damenē omēnero. N pìmenē yā n̄ ma d̃ n̄ gbēnna ū akūsō ma n̄ pōnna lè.

¹³ Zaakū ma n̄ pōnna lè, n̄ tó mà n̄ laasunno d̃ sà, de mà le màg̃o n̄ d̃ màg̃o nna kūnwo yāpura. Ng̃o d̃ kū buri díkīna bi n̄ gbēnōmē.

¹⁴ Akũ Dikiri wèa à pì: Ma wé nigõ téái mà á gba kámmabonaa.

¹⁵ Musa pì: Tó ñdi wé téwáiro, ñsun ó fute laro.

¹⁶ Tó ñdi gé kúooro, deran oni le ò dõ kú makú kú n gbé píncó ó nna kúnwoo? Oni ó dõkõne kú buri pández andunia gún deramee?

¹⁷ Dikiri píne: Yã kú n gbékama pì mani ke, zaakú n ma pónna lè, má n dõ ma gbénna ü.

¹⁸ Musa pì: Ñ n gakuri mɔmene.

¹⁹ Akũ Dikiri wèa à pi: Mani tó ma manake pínski gẽ n are, mani ma tó Dikiri sísi n are, zaakú gbé kú má ye mà sùru ke kääon mani ke kääao, akúsõ gbé kú má ye mà wënda dõnen mani dõne.

²⁰ Akũ à pì: Ìni fñ ñ ma ãn gwaro, zaakú bisásiri ni fñ à wé simale àgõ kunlo.

²¹ Dikiri pì: Ñ gu gwa da ma sare la. Ñ ze gbèe musu gwe.

²² Tó ma gakuri pì ten gẽ, mani n sɔtɔ gbèsokon mà a o kúnla ari mà gëte.

²³ Tó ma a o gònla, Ìni ma kpè kpa e sà, ama oni fñ ò ma ãn ero.

34

Gbè anlo dufun

¹ Dikiri pì Musanee: Ñ gbè anlo ke mèn pla lán a káakunç bà, mani yã kú ò kú a káakupç kú n wìnca këm̄ma.

² Ngõ kú soru gún kõnkõ. Ñ didi Sinai kpià ñ ze ma are a mìsõntea.

³ Gbèke sún su kúnworo. Òsun gbèke e gukea kpi pìia sero. Bee sã ke zu sún su pó ble a gëiro.

⁴ Musa gbè anlo à mèn pla lán a káakunø bà. À fùtè kónkø káakukaaku, akü à dìdi Sinai kpia à gbè anlo mèn pla pìnø kúna a ñí lákü Dikiri òne nà.

⁵ Dikiri kípa túrukpe gún à zé a sare, akü à a zída tó sìsi.

⁶ Kú Dikiri ten gë a are, à a tó sìsi à pì: Dikiri, Dikiri Luda wëndadõnnneri sùrudèn ma ü. Ma pø dì fë likaro, má gbëke kú náanio vñ zökø.

⁷ Madìgø gbëke vñ kú gbënø ari ní buri lémmë, mani ní yã vâninø kërmma kú ní taarinø kú ní durunnano. Ama madì tó taaride bo pâro. Madì denø yã vâni wí ní néno musu kú ní daikorenø kú ní sâkpènø kú ní nasionøo.

⁸ Musa wùtè a nèselè kutèna à donyñ kène gënnø

⁹ à pì: Dikiri, zaakü ma n pønna lè, n gé kúoo. Bee kú gbë pìnø sã gbâna, n sùru ke kúoo ó yã vâninø kú ó durunnano musu n ó sé n pónø ü.

Luda bàka kunna kú Isarailans (Bon 23:14-19)

¹⁰ Dikiri pì: Ma bàka nigø kú kâáome. Mani yâbonsare ke á píni wára, kú gbëke dí a takà ke buri ke gún andunian zikiro. Buri kú ò likaáinø ni ma yâkena e, zaakü mani yã naaside ke kâáo.

¹¹ Àgø yã kú ma òáre gbâra kúna, mani péáre Amorinø kú Kanaanø kú Itinø kú Perizinø kú Ívinø kú Yebusinø.

¹² À laakari ke! Àsun lédokønø ke kú bùsu kú áten gé gën denøoro, de àsun tankutè kpákpa á zîdanero yâi.

¹³ À ní sa'okino gborø à ní tâna gbènø wíwi à Asera líncø zözø.

¹⁴ Àsun kútè tânanero, zaakü makü Dikiri ma tón Gôba, madì gôba kpá.

15 À laakari ke! Àsun lédokõnɔ ke kũ bùsupidensoro, zaakũ tó òten pâpâ ke n̄ tānanɔ yã musu, òten sa oñma, oni á sísi à n̄ sa'ona nòbɔ só kūñwome.

16 Àsun n̄o sé á nénɔnɛ n̄ téro, zaakũ tó n̄ nénɔgbẽnɔ ten pâpâ ke n̄ tānanɔ yã musu, oni tó á nénɔ pâpâ ke kūñwo se.

17 Àsun mò pi tāna ūro.

18 Àgɔ Burodi Futeñasari dikpe ke. Àgɔ burodi futenasari só gɔrɔ supplə mɔ kũ òdi pi Abibu gũn lákũ ma diteáre nà, zaakũ mɔ pìl gũn a bɔt̄ Misila.

19 Á daudunɔ bi ma pónɔmɛ n̄ píni kũ á pókâde né sà káakunɔ n̄ píni, zù ke pó ketenɔ.

20 Àgɔ zaaki né sà káaku bo kũ são. Tó ádi boro, à a waka fĩ à dɛ. Àgɔ á daudunɔ bo. Gbẽke sún su ma kínaa ɔkoriro.

21 Àgɔ zĩ ke gɔrɔ suddo à kámma bo a gɔrɔ supplade zĩ, bee búwigɔrɔ ke pókẽgɔrɔn yá.

22 Àgɔ Pókëna dikpe ke gɔrɔ kũ a na burapɔ káaku kekенaaa. Àgɔ Pódufublena dikpe ke wɛ lakanaaa.

23 Wɛ kũ wɛeo gõgbẽ sñnda píni gɔsu makũ Dikiri Isarailanɔ Luda are gèn aakɔ.

24 Mani péáre burinɔ mani á bùsu lé karaáre. Gbẽke ni á bùsu ni de gɔrɔ kũ át̄en su makũ Dikiri á Luda are wɛ kũ wɛeo gèn aakɔro.

25 Àsun pofutena kpáma leelé kũ sa'opɔ aruoro. Àsun Vñla sa'ona nòbɔ dite gu dɔaro.

26 Àgɔ gé makũ Dikiri á Luda ɔnn kũ á burapɔ káakunɔ. Àsun blène nòbɔ kuku kũ a da yɔ'ioro.

27 Akũ Dikiri pì Musane: N̄ yã pìnɔ kẽ takadan, zaakũ ma bàka kunna kūñwo kũ Isarailanɔ yãñon

gwe.

²⁸ Musa kú kú Dikirio gwe ari gorɔ bupla fānantɛ kú gwāanio póblena sari póminala sari. Akú Dikiri a bàka kunna kúñwo yã mèn kurinɔ kɛ gbè anlo pínɔa.

Musa an tékenaa

²⁹ Kú Musa kípa Sinai kphia, à gbè anlo mèn pla kú doka kēaa pínɔ kúna a ñi. À dɔ kú a ãn ten té ke ñ yã'ona kú Dikirio yáiro.

³⁰ Kú Haruna kú Isarailanɔ a è ñ píni, a ãn ten té ke, vīna ñ kú ò nai.

³¹ Akú Musa ñ sísi. Haruna kú gbè zɔkɔnɔ èra ò sù a kínaa, akú à yã ò kúñwo.

³² Abire gbera Isarailanɔ nài ñ píni, akú à yã kú Dikiri dítéare Sinai kpi musu òníne píni.

³³ Kú à yã òníne à làka, à fáta kú a ãnnwa.

³⁴ Tó à gè à yã o kú Dikirio, àdi fáta go ari à era à bo. Tó à bò, àdi yã kú Dikiri dítéare o Isarailanɔnɛ,

³⁵ akú òdi e a ãn ten té ke. Musa dì era à fáta kú a ãnnwa ari à era à gè à yã o kú Dikirio.

40

Bizakuta sakənaa

¹ Dikiri pì Musanɛ:

² Ñ kuta dɔ kú à de dakareki kuta ū mɔ káakun gorɔ káaku zí

³ ñ àkpati kú doka gbè anlonon kú a gun diten ñ lábure kpái.

⁴ Ñ gẽ kú teburuo ñ a tanɔ kátea zéazea. Ñ gẽ kú fitiladibɔɔ ñ a fitilanɔ keke.

⁵ Ñ wura turaretitikpataki dite doka àkpati are ñ kuta kpélelé lábure kpá ñ tataale.

6 Ñ sa'opo kū òdi ká té kū oki dite dakareki kuta kpélelea,

7 ñ dàga dite dakareki kuta dagura kū sa'okio ñ í kán.

8 Ñ kara kpá ñ likai, ñ lábure kpá karaa pì léa.

9 Ñ pó sakénisi sé ñ kú kpé pìia kū pó kū ò kú a gúnnó píngki ñ dite ma pó ū kū a zíkébónó, oni gō ma pó ū.

10 Ñ nísi pì kú sa'oki pìia kū a zíkébónó píngki. Ñ sa'oki pì dite ma pó ū, anigō de ma pó ū deňla.

11 Ñ nísi pì kú dàga pìia kū a diboo, oni gō ma pó ū.

12 Ñ su kū Harunao kū a néno dakareki kuta kpélelea ñ nízú o gwe.

13 Ñ sa'ori pókasano da Harunane, ñ nísi kúa ñ a dite ma pó ū, ani gō ma gbàgbari ū.

14 Ñ su kū a néno dò ñ utagyabano dadańne,

15 ñ nísi kúkuńma lákū n kù ñ dea nà, oni ma gbagba. Nísikummanaa pì mé ani tó ògō de ma gbàgbarinó ū ari ñ buria.

16 Musa kè lákū Dikiri òne nà píngki.

17 Ñ bona Misila wè plade mò káaku góro káakua ò kuta pìi dò.

18 Kū Musa ten kuta pìi dò, à a zébónó pètèpète gíga, akū à a lípetenó pèpèn à a líkpakpano kpàkpan, akū à lípetenó pètèpète.

19 À biza kùa, akū à bára kùteá lákū Dikiri òne nà.

20 À sèeda gbè anlonó sè à kà àkpatii pìi gún, à àkpatii pì sélino dà a záno gún, akū à a né kùteá.

21 À gèo kpén, akū à lábure kpà sèeda àkpatii pìi lákū Dikiri òne nà.

²² À teburuu dìtε dakareki kutan lábure pì kpélele kpa gugbānduru kpa.

²³ A burodii kàtea Dikirine zéazea lákū à òne nà.

²⁴ À fitiladibò dìtε dakareki kutan aredokjana teburuu gènɔmidɔki kpa,

²⁵ à fitilano nàna Dikiri are lákū à òne nà.

²⁶ Akū à wura turaretitikpataki pì dìtε dakareki kutan lábure sare,

²⁷ akū à turaretiti gbī nnanna kpàtaa lákū Dikiri òne nà.

²⁸ Akū à lábure kpà kuta pì léa.

²⁹ À sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū oki dìtε dakareki kuta kpélelea, akū à sa'opɔ kū òdi ká tén à té kū òa kū flawaao lákū Dikiri òne nà.

³⁰ À dàgaa pìi dìtε dakareki kuta dagura kū sa'okio, akū à íkàn.

³¹ Gwen Musa kū Harunao kū a négbégnɔ dì nɔnɔ kū n̄ gbáñɔ pípin.

³² Tó òten gẽ dakareki kutan, ke tó òten na sa'okii, òdi n̄ ɔnɔ kū n̄ gbáñɔ pípin lákū Dikiri ò Musanɛ nà.

³³ Akū à karaa kpà à lika kuta pìi kū sa'okio, akū à lábure kpà karaa pì léa. Len Musa zĩ pìi kè à làka le.

Dikiri gakuri kipana bizakutan

(*Nar 9:15-23*)

³⁴ Akū téluku pìi dà dakareki kuta pìla, Dikiri gakuri kuta pìi pà.

³⁵ Musa dí fɔ à gẽ dakareki kuta pìi gǔnlo, kū téluku dàala akússɔ kū Dikiri gakuri kuta pìi pà yái.

³⁶ Isarailano táa'onaa gǔn, tó téluku pìi gò kuta pìia, akū òdi fute kū táo.

³⁷ Tó téluku pì dí goaro, òdi fute kū táoro, sé zĩ kū à góa.

38 Fānantē Dikiri téluku dì da kuta pìla, gwāani
sõ té dìgõ kú téluku pìi gūn. Len Isarailanõ dì e le ní
píngki ní táa'ona gūn píngki.

**Luda yā takada kū Bisā yāo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisā (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3